

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی
شورای عالی برنامه ریزی

مشخصات کلی ، برنامه ، سرفصل دروس

دوره کاردانی تربیت معلم
رشته آموزش و پرورش ابتدائی

گروه علوم انسانی

مصوب دویست و هفتاد و چهارمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی

مورخ ۱۳۷۲/۱۲/۸

برنامه آموزشی

دوره کاردانی آموزش و پرورش ابتدائی

گروه : علوم انسانی
رشته : آموزش و پرورش ابتدائی
دوره : کاردانی

کمیته تخصصی : علوم تربیتی
شاخه :

کدرشته :

شورای عالی برنامه ریزی در دویست و هفتاد و چهارمین جلسه مورخ ۷۲/۱۲/۸ بر اساس طرح دوره کاردانی آموزش و پرورش ابتدائی که توسط کمیته علوم تربیتی گروه علوم انسانی شورای عالی برنامه ریزی تهیه شده و به تأیید این گروه رسیده است برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر میدارد:

ماده ۱) برنامه آموزشی دوره کاردانی آموزش و پرورش ابتدائی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است .

الف: دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت فرهنگ و آموزش عالی اداره میشوند .

ب : مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت فرهنگ و آموزش عالی و براساس قوانین ، تاسیس میشوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی میباشند .

ج : مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل میشوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند .

ماده ۲) از تاریخ ۱۳۷۲/۱۲/۸ کلیه دوره‌های آموزشی و برنامه‌های مشابه مؤسسات در زمینه‌های کاردانی آموزش و پرورش ابتدائی در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی منکور در ماده ۱ منسوخ میشوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یادشده مطابق مقررات میتوانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

ماده ۳) مشخصات کلی و برنامه درسی و سرفصل دروس دوره : کاردانی آموزش و پرورش ابتدائی در سه فصل جهت اجرا به وزارت فرهنگ و آموزش عالی ابلاغ میشود. رای صادره دویست و هفتاد و چهارمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی مورخ ۱۳۷۲/۱۲/۸

در مورد برنامه آموزشی دوره کاردانی آموزش و پرورش ابتدائی

- ۱) برنامه آموزشی دوره کاردانی آموزش و پرورش ابتدائی که از طرف گروه علوم انسانی پیشنهاد شده بود با اکثریت آراء بتصویب رسید.
- ۲) برنامه آموزشی دوره کاردانی آموزش و پرورش ابتدائی از تاریخ تصویب قابل اجرا است.

رای صادره دویست و هفتاد و چهارمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی مورخ ۱۳۷۲/۱۲/۸ در مورد برنامه آموزشی دوره کاردانی آموزش و پرورش ابتدائی

صحیح است بمورد اجرا گذاشته شود.

دکتر سید محمد رضا هاشمی کلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

مورد تأیید است: محمد علی نجفی
سرپرست گروه‌های علمی تربیت معلم

رونوشت : به معاونت آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی جهت اجرا ابلاغ میشود.

سید محمد کاظم ناائینی

مدیر شورای عالی برنامه‌ریزی

مقدمه :

نقش مهم دوره کودکی در شکل گیری شخصیت و رفتار انسان ، آموزش و پرورش دوره ابتدایی را از اهمیت خاصی برخوردار می سازد . تحقیقات فراوان گویای این حقیقت است که شخصیت و راه ورسم زیستن یک انسان بالغ به میزان وسیعی در نخستین سالهای زندگی وی شکل می گیرد ، بنا براین پیشنهاد می کنند ما هر تربیت کننده و ورزیده ترین معلمان ، تعلیم و تربیت کودکان دبستانی را به عهده گیرند .

معلم در تربیت دانش آموز نقش مهمی دارد و هیچ لذتی را با لاترازا نیست نمی داند که می تواند در شکوفایی انسانها مؤثر باشد . زمانی در تربیت معلم بهبود حاصل می شود که معلمان با احساس فوق تربیت شوند و این مقصود برآورده نخواهد شد مگر آنکه به اهداف ، اصول ، محتوی و روشهای برنامه ریزی تربیت معلم دوره ابتدایی توجه خاصی مبذول گردد .

کمیته برنامه ریزی درسی رشته آموزش ابتدایی براین باور است که معلم دوره ابتدایی بدون داشتن تسلط بر روشها و مهارتهای لازم برای آموزش دروس این دوره موفقیتی نخواهد داشت . بنا براین در برنامه تهیه شده برکسب مهارتهای تدریس تأکید شده است .

۱- ضرورت و اهمیت :

چون دانش آموزان دوره ابتدایی در مرحله حساس رشد و یادگیری هستند و روحی لطیف دارند بنابراین هر نوع غفلت، ممکن است مسائل روانی و مشکلات آموزشی جبران ناپذیری را ایجاد کند. لذا هرگونه سرمایه گذاری در این راستا علاوه بر پیشگیری مشکلات احتمالی، نتایج گرانبهای را از جهت تربیتی به دنبال خواهد داشت. بنابراین تربیت معلمانی که بتوانند استعداد های بالقوه دانش آموزان این دوره را شکوفا نمایند از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

۲- هدف :

هدف از دوره کاردانی تربیت معلم رشته آموزش ابتدایی، تربیت معلمانی است که از طریق کسب دانشهای نظری و فراگرفتن مهارت های عملی تواءم با علاقه و نگرش مثبت، برای اشتغال به فعالیتهای آموزشی و پرورشی در دوره ابتدایی آماده شوند.

۳- توانایی ها و صلاحیتهای :

انتظار می رود پس از پایان این دوره دانشجومعلمان توانا شیهای زیر را بدست آورند :

۱- درک صحیح مبانی نظری کلیه دروس دوره ابتدایی و نیز مبانی نظری علوم تربیتی مربوط به این دوره.

۲- مهارت در تدریس کلیه دروس دوره ابتدایی

۳- کسب ویژگیها و شایستگیهای لازم برای ایفای نقش معلم دوره ابتدایی

۴- ایجاد ارتباط اجتماعی، شغلی و اداری لازم با مدیر، معلمان، دانش -

آموزان و اولیاء آنان و همچنین ادارات آموزش و پرورش و جامعه محلی.

۵- تشخیص مسائل و مشکلات آموزشی، تربیتی دانش آموزان دوره ابتدایی

و کمک به حل مناسب آنها.

۶- آشنایی با کلیه کتب درسی دوره، ابتدایی جهت تدریس آنها .

۷- کسب نگرش مثبت نسبت به تعلیم و تربیت دوره، ابتدایی .

۸- آمادگی برای دانش افزایی و بهنگام کردن اطلاعات از طریق دوره های رسمی و مطالعات غیررسمی در طول زندگی شغلی آینده .

۴- طول دوره و شکل نظام :

طول دوره، کاردانی دو سال می باشد و کلیه دروس در نظام آموزشی واحدی در چهار نیمسال برنامه ریزی شده اند. هر نیمسال تحصیلی ۱۷ هفته بوده و زمان تدریس هر واحد نظری در یک نیمسال ۱۷ ساعت، هر واحد عملی ۳۴ ساعت و هر واحد کارگاهی (کارآموزی) ۵۱ ساعت تعیین می گردد.

۵- واحدهای درسی :

تعداد کل واحدهای درسی این دوره ۷۴ واحد است، که به صورت نظری، عملی و کارگاهی تحت عناوین ذیل اجرا می شود:

الف- دروس عمومی	۱۵ واحد
ب- دروس تربیتی	۱۹ واحد
ج- دروس اصلی و اختصاصی	۴۰ واحد

جمع واحدها ۷۴ واحد

تذکر : علاوه بر واحدهای فوق الذکر گذراندن ۳ واحد مبانی ریاضیات و ۶ واحد مبانی علوم تجربی دوره، ابتدایی (علوم زیست و زمین ، علوم فیزیکی) برای کلیه پذیرفته شدگان گروه آزمایشی علوم انسانی و همچنین آن عده از پذیرفته شدگان گروه آزمایشی علوم تجربی که حد نصاب لازم را به ترتیب در دروس ریاضیات ، فیزیک و زیست شناسی براساس آئین نامه دروس پیش نیاز دانشگاهی کسب نمی نمایند ، بصورت پیش نیاز و پیش دانشگاهی الزامی خواهد بود .

فصل دوم:

جداول دروس دوره کاردانی تربیت معلم

رشته آموزش و پرورش ابتدایی

شامل: دروس عمومی

دروس تربیتی

دروس اصلی و اختصاصی

دروس عمومی کلیه رشته‌های تحصیلی دوره کاردانی تربیت معلم

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیش‌نیازها و سایر موارد
			جمع	نظری	عملی	
۱	معارف اسلامی (۱)	۲	۳۴	۳۴	-	
۲	معارف اسلامی (۲)	۲	۳۴	۳۴	-	
۳	ادبیات فارسی و آئین نگارش (۱)	۲	۳۴	۳۴	-	
۴	ادبیات فارسی و آئین نگارش (۲)	۲	۳۴	۳۴	-	
۵	تربیت بدنی (۱) عملی	۱	۲۴	-	۲۴	
۶	اخلاق اسلامی	۲	۳۴	۳۴	-	
۷	انقلاب اسلامی و ریشه‌های آن	۲	۳۴	۳۴	-	
۸	بهداشت و محیط زیست	۲	۳۴	۳۴	-	
						
جمع						
		۱۵	۲۷۲	۲۳۸	۳۴	

دروس تربیتی کلیه رشته‌های تحصیلی دوره کاردانی تربیت معلم

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنیازها/زمان
			جمع	نظری	عملی	
۱	تعلیم و تربیت اسلامی	۲	۲۲	۲۲	-	
۲	روانشناسی عمومی	۲	۲۲	۲۲	-	
۳	روانشناسی تربیتی	۲	۲۲	۲۲	-	
۴	اصول و فنون مشاوره و راهنمایی	۲	۲۲	۲۲	-	
۵	کلیات روشها و فنون تدریس	۳	۵۱	۵۱	-	
۶	سنجش و اندازه‌گیری پیشرفت تحصیلی	۲	۲۲	۲۲	-	
۷	تولید و کاربرد مواد آموزشی (نظری + عملی)	۲	۵۱	۱۷	۳۴	
۸	تمرین معلمی (عملی)	۴	۲۰۴	-	۲۰۴	
						
جمع		۱۹	۲۷۶	۲۲۸	۲۳۸	

جدول دروس اصلی و اختصاصی دوره کاردانی تربیت معلم رشته آموزش و پرورش ابتدایی

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعات			پیشنیازها
			مجموع	نظری	عملی	
۰۱	اصول و مبانی آموزش و پرورش ابتدایی	۲	۳۴	۳۴	-	۳
۰۲	مبانی علوم تجربی دوره ابتدایی* (علوم زیست و زمین)	۳	۶۸	۳۴	۳۴	۵- مبانی علوم تجربی
	مبانی علوم تجربی دوره ابتدایی (علوم فیزیکی)	۳	۶۸	۳۴	۳۴	
	روش تدریس علوم تجربی دوره ابتدایی	۲	۵۱	۱۷	۳۴	
۰۳	بررسی کتب علوم تجربی دوره ابتدایی	۲	۶۸	-	۶۸	۵۲
۰۴	مبانی ریاضیات دوره ابتدایی*	۳	۵۱	۵۱	-	۵ (مبانی ریاضیات)
	روش تدریس ریاضی دوره ابتدایی	۲	۵۱	۱۷	۳۴	
۰۵	بررسی کتب ریاضی دوره ابتدایی	۲	۶۸	-	۶۸	۵۴
۰۶	روش تدریس فارسی دوره ابتدایی	۳	۶۸	۳۴	۳۴	۵
۰۷	بررسی کتب فارسی دوره ابتدایی	۲	۶۸	-	۶۸	۵۶
۰۸	روش تدریس املا، انشا و دستور زبان	۲	۳۴	۳۴	-	۵۶
۰۹	روش تدریس تعلیمات اجتماعی دوره ابتدایی	۲	۵۱	۱۷	۳۴	۵
۱۰	بررسی کتب تعلیمات اجتماعی دوره ابتدایی	۲	۶۸	-	۶۸	۵۹
۱۱	روش تدریس و بررسی کتب دینی دوره ابتدایی	۳	۶۸	۳۴	۳۴	۵
۱۲	روش تدریس قرآن در دوره ابتدایی	۲	۵۱	۱۷	۳۴	قرائت قرآن (اروان خوانی)
۱۳	خوشنویسی (۱)	۱	۵۱	-	۵۱	۱۳
۱۴	خوشنویسی (۲)	۱	۵۱	-	۵۱	

* دروس مبانی علوم تجربی دوره ابتدایی (علوم زیست و زمین، علوم فیزیکی) و مبانی ریاضیات

دوره ابتدایی بصورت پیش دانشگاهی ارائه خواهد شد.

جدول دروس اصلی و اختصاصی دوره، کاردانی تربیت معلم رشته آموزش و پرورش ابتدائی

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنیازها
			جمع	نظری	عملی	
۱۵	طراحی و نقاشی	۱	۵۱	-	۵۱	-
۱۶	کاردستی در کارگاه	۱	۵۱	-	۵۱	-
۱۷	روش تدریس و بررسی کتب هنر دوره ابتدائی	۲	۵۱	۱۷	۳۴	۵-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶
۱۸	ورزش ها و بازیهای دبستانی	۱	۳۴	-	۳۴	-
۱۹	روش تدریس ورزش و بازی در دوره ابتدائی	۲	۵۱	۱۷	۳۴	۵-۱۸
۲۰	ادبیات کودکان و نوجوانان	۲	۳۴	۳۴	-	ادبیات فارسی و آئین نگارش
۲۱	شناخت کودکان استثنائی	۲	۳۴	۳۴	-	۲
۲۲	سازمان و اداره امور مدارس	۱	۱۷	۱۷	-	-
 * جمعا " ۹ واحد میانی علوم تجربی (علوم زیست و زمین و علوم فیزیکی) و میانی ریاضیات دوره، ابتدائی، به علت آنکه به صورت پیش دانشگاهی ارائه می شود در جمع واحدها و ساعات محاسبه نشده است.						
جمع واحدها		۲۰	۱۱۰۵	۳۲۳	۷۸۲	

فصل سوم:

سرفصلها، ریزمواد و منابع دروس اصلی و تخصصی

دوره کاردانی تربیت معلم رشته آموزش و پرورش ابتدایی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : روان شناسی تربیتی

اهداف آموزشی :

پس از پایان این درس انتظار می رود دانشجو معلم :

۱- با ابعاد مختلف مبانی و اهداف آموزش و پرورش دوره ابتدایی آشنا شود .

۲- با اصول و روشهای آموزش و پرورش دوره ابتدایی آشنا شود .

سرفصلهای درس : (۳۴ ساعت)

فصل اول : کلیات

۱- موضوع درس و فایده آن

۲- تعریف آموزش و پرورش و رابطه و فرق آنها

۳- علوم تربیتی و تقسیمات آن

۴- بحث درباره علمیت علوم تربیتی به اختصار

۵- رابطه علوم تربیتی و فلسفه

فصل دوم : مبانی آموزش و پرورش

۱- مبانی زیست شناختی آموزش و پرورش

۲- مبانی روان شناختی آموزش و پرورش

۳- مبانی جامعه شناختی آموزش و پرورش

۴- مبانی فلسفی آموزش و پرورش

۵- مبانی اقتصادی آموزش و پرورش

۶- نتیجه گیری : رابطه مبانی با اصول آموزش و پرورش

فصل سوم : هدفهای آموزش و پرورش

۱- منظور از هدف

۲- رابطه آموزش و پرورش با نظام ارزشها

۳- هدفهای کلی آموزش و پرورش

- هدفهای جسمانی و مادی

- هدفهای اجتماعی

– هدفهای اقتصادی

– هدفهای سیاسی

– هدفهای فرهنگی

– هدفهای انسانی

– هدفهای دینی

۴– هدفهای آموزش و پرورش ابتدایی:

– تعلیم مفاهیم اساسی

– تربیت شخصیت

– تربیت اجتماعی

– آمادگی برای ادامه تحصیل در دوره بعد

– تربیت ذوق

– تربیت دینی

فصل چهارم: یادآوری رشد و مراحل آن

۱– ویژگیهای رشد جسمانی در دوران کودکی

۲– مشخصات روانی – اجتماعی دوره سه‌گانه کودکی

۳– نتیجه‌گیری

فصل پنجم: تعریف اصل و بررسی منابع آن

۱– فرق اصل و فرع

۲– فرق اصل با هدف و روش

۳– اصل کشف‌کردنی است نه وضع‌کردنی

۴– منابع کشف اصول آموزش و پرورش

فصل ششم: اصول آموزش و پرورش ابتدایی

۱– در نظر گرفتن واقعیت دوره کودکی و رشد

۲– اصل فعالیت:

– از عمل به نظر

– تربیت دست و مغز با یکدیگر

– پرورش خودکاری در کودک

۳– اصل اجتماعی:

– نکاتی که باید در تربیت اجتماعی رعایت کرد

– فنون اجتماعی کردن

۴– اصل خلاقیت :

– تربیت هوش بیش از حافظه

۵– اصل تفرد یا شخصیت

۶– تربیت انسانی

۷– اصل کمال :

– دیدگاه علمی و دینی در اجرای این اصل

فصل هفتم: روشهای کلی آموزش و پرورش

۱– اصول روشهای تدریس

۲– روشهای قدیم

۳– روشهای شهودی

۴– روشهای فعال

۵– نتیجه گیری

منابع درس:

۱– مبانی و اصول آموزش و پرورش، تالیف دکتر غلامحسین شکوهی، انتشارات آستان قدس رضوی، ۱۳۶۸

۲– معنی و حدود علوم تربیتی، تالیف گاستون میالاره، ترجمه دکتر علیمحمدکاردان، انتشارات دانشگاه

تهران

۳– مراحل تربیت، تالیف موريس دبس، ترجمه دکتر علیمحمدکاردان، انتشارات دانشگاه تهران، چاپ

نهم، ۱۳۷۰

۴– آشنائی با فلسفه آموزش و پرورش، تالیف نلر، ترجمه دکتر فریدون بازرگان، انتشارات دانشگاه

تهران، ۱۳۵۴

نام درس: مبانی علوم تجربی دوره ابتدایی* (علوم زیست وزمین)

تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: نظری - عملی

پیشنیاز: ندارد

ساعات تدریس: ۴ ساعت در هفته

هدف: پس از پایان این درس انتظار می رود دانشجو معلم با مبانی و مباحث علوم زیستی و علوم زمین ناظر بر علوم تجربی دوره ابتدایی آشنا شود و معلومات لازم را برای تدریس آن کسب کند.

سرفصلهای درس: (۶۸ ساعت)

۱- بخش علوم زیستی

۱- طبقه بندی موجودات زنده

۲- آغازیان

۳- گیاهان

۴- ساختمان و عمل دستگاههای گیاهی

۵- فتوسنتز

۶- جانوران: اسفنجها، کیسه تنان، کرمها، نرم تنان، بندپایان، خارپوستان، طناب داران، مهره داران (ماهیها،

دوزیستان، خزندگان، پرندگان، پستانداران) تهیه کلکسیون بعضی از جانوران.

۷- مروری بر فیزیولوژی بدن انسان.

۸- ژنتیک

۲- بخش علوم زمین

۱- زمین در فضا

* - این درس به صورت پیش دانشگاهی ارائه خواهد شد.

۲- اتمسفر

۳- هیدروسفر

۴- لیتوسفر

۵- ساختمان درونی زمین

۶- هوازدگی

۷- آبهای جاری

۸- آبهای زیرزمینی

۹- باد و اثر فرسایشی آن

۱۰- چین خوردگیها و فسیلها

۱۱- ماگماتیسم

منابع :

۱- کتابهای زیست شناسی و زمین شناسی دانشسراهای تربیت معلم

۲- کلیه کتابهای علوم تجربی (زیست شناسی و زمین شناسی) دوره متوسطه رشته علوم تجربی

نام درس : مبانی علوم تجربی دوره ابتدایی (علوم فیزیکی) *

تعداد واحد : ۳ واحد

نوع واحد : نظری - عملی

پیش نیاز : ندارد

ساعات تدریس : ۴ ساعت در هفته

هدف : پس از پایان این درس انتظار می رود دانشجو معلم با مبانی و مباحث علوم فیزیکی ناظر بر علوم تجربی دوره ابتدایی آشنا شود و معلومات لازم را برای تدریس آن کسب کند .

سرفصلهای درس : (۶۸ ساعت)

۱- اندازه گیری طول و جرم و زمان

۲- حرکت در روی خط راست ، سرعت

۳- نیرو و تعادل : اقسام نیرو، نیروی بین مولکولی ، نیروهای پیوستگی ، چسبندگی، میدان گرانش ، نیروی اصطکاک .

۴- ترکیب نیروها، نیروی برآیند

۵- قوانین نیوتن درباره حرکت

۶- مقاومت هوا و حرکت هواپیما

۷- کار و انرژی ، ماشینها، انرژی

۸- فشار درون مایعات و گازها

۹- حرکات موجی ، صوت

۱۰- ماهیت نور، بازتابش نور، آینه ها، شکست نور

۱۱- عدسیها ، کاربرد عدسیها در دستگاههای مربوط به بینایی

۱۲- تجزیه نور، رنگ نور

* - این درس به صورت پیش دانشگاهی ارائه خواهد شد .

۱۳- اتمها، مولکولها، وضع مولکولها در مواد

۱۴- انرژی گرمایی و دما

۱۵- الکتریسیته ساکن

۱۶- جریان الکتریسیته

۱۷- آهن ربا و اثر آهن ربایی جریان برق

منابع

۱- منابع بخش علوم فیزیکی : کتابهای فیزیک ۱ ، فیزیک ۲ - دانشسراهای تربیت معلم .

۲- کلیه کتابهای علوم تجربی (فیزیک) دوره ، متوسطه رشته علوم تجربی .

روش تدریس علوم تجربی دوره ابتدائی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری - عملی

پیش نیاز : کلیات روشها و فنون تدریس ، مبانی علوم تجربی

ساعات تدریس : سه ساعت در هفته در یک نیمسال

اهداف آموزشی :

پس از پایان این درس انتظار می رود دانشجو معلم :

۱- باهدفها، محتوا، وسایل و مواد آموزشی، روشهای تدریس و نحوه ارزشیابی درس علوم تجربی دوره ابتدائی آشنا شود.

۲- در تدریس علوم تجربی دوره ابتدائی مهارت لازم را کسب نماید.

۳- در کاربرد مواد آموزشی و وسایل آزمایشگاهی و شناخت منابع آموزش علوم تسلط را کسب نماید.

۴- نسبت به آموختن علوم و تاثیر آن در زندگی کودک نگرش مثبت پیدا کند.

سرفصلهای درس : (۵۱ ساعت)

۱- علم چیست و روش علمی کدام است ؟

الف : علم چیست - تعریف علم - موقعیت علم نسبت به فلسفه و ویژگیهای علم تجربی نسبت به نظامهای علمی دیگر - مفهوم علم به معنای خاص تجربی - نقش علم در رابطه با زندگی و تکنولوژی - اهمیت علم آموزی برای کودکان و تاثیر آن در نگرشها و کاربرد در زندگی .

ب : روش علم و کاربرد آن : روش علمی و مراحل آن - مشاهده - آزمایش - اندازه گیری طبقه بندی داده ها - تفسیر داده ها - استنباط و کشف نظام - ارائه حدسهای علمی و فرضیه ها - فرضیه آزمائی - تعمیم و پیش بینی .
- محدودیتهای علم و عدم قطعیت در آن - موارد کاربرد روش علمی در تحقیقات .

۲- علم آموزی نزد کودکان:

- مرور بر مراحل رشد تفکر علمی کودکان در ارتباط با آموزش علوم
- کنجکاوی و جستجوگری در نزد کودکان
- تجربیات دست اول کودکان
- مروری به مراحل یادگیری مفاهیم، اصول و حل مسئله
- آموختن در موقعیتهای اتفاقی
- یادگیری اکتشافی
- آموختن علوم در ارتباط با مسائل زندگی

- ارائه درس علوم تجربی به کودکان به صورت تلفیقی

۳- هدفهای آموزش علوم تجربی:

- اهمیت هدفها در آموزش علوم تجربی
- نقش هدف در تعیین روش آموزش
- طبقه بندی هدفهای علوم تجربی در دوره ابتدایی
- تحلیل هدفهای کلی به هدفهای جزئی و هدفهای درسی

۴- ساختار برنامه علوم تجربی:

- ساختار برنامه و ارتباط عناصر آن (هدفها، محتوا، روشها، ارزشیابی)
- روابط طولی و عرضی مفاهیم
- جدول دوبعدی محتوا و روش در آموزش علوم تجربی

۵- راهبردها و روشهای آموزش علوم:

الف: راهبردها در آموزش علوم تجربی

- آموزش علوم با تاکید بر فعالیتهای اکتشافی
- فعالیتهای انفرادی و گروهی در آموزش علوم تجربی
- الگوی مشکل گشایی و حل مسئله در آموزش علوم تجربی
- الگوی پیش سازمان دهنده در آموزش علوم تجربی

ب : روشها در آموزش علوم تجربی

- مشاهده علمی، گردش علمی

- روش آزمایش

- روش پرسش و پاسخ

- روش پرسشهای پی گیر

- استفاده از دفترچه تمرین و مجموعه های گردآوری شده در آموزش علوم

۶ - کاربرد آزمایشگاه و شناخت وسایل و مواد آموزش علوم تجربی

- اهمیت کار عملی و آزمایشگاهی و نقش آن در برنامه آموزش علوم تجربی

- مواد و وسایل علمی - وسایل و ابزارهای ساده

- آزمایش فردی و آزمایش گروهی بوسیله دانش آموزان (گروه بندی دانش

آموزان)

- آمادگیهای قبلی برای آزمایش و طرح ریزی برای آن

- نظم و انضباط در آزمایشگاه ، نگهداری صحیح وسایل و طبقه بندی آنها ،

مسئله ایمنی در آزمایشگاه

- نحوه استفاده از کتابها ، چارتهای ، نمودارها ، نقشه ها ، پوسترها ،

فیلمها و ...

۷ - ارزشیابی در آموزش علوم تجربی :

- اهمیت و ضرورت ارزشیابی در علوم تجربی

- امتحانات سنتی در علوم تجربی و ضرورت تجدیدنظر در آن

- تنظیم پرسشها بر اساس ارزیابی هدفها ، محتوا و روش با توجه به اهمیت

هریک .

- ارزشیابی و ارتباط آن با سطوح مختلف یادگیری

- معرفی ارزشیابی تشخیصی ، تکوینی و مجموعی در علوم تجربی

- تأثیر دادن نتایج ارزشیابی تکوینی بر برنامه دانش آموز

۸ - تهیه طرح درس نمونه در علوم تجربی ابتدایی (واحد عملی)

- تهیه طرح درس و تدریس عملی توسط دانشجومعلمان

۹- منابع و امکانات آموزش علوم تجربی در ایران :

- معرفی محیط زیست به عنوان یک منبع مهم یادگیری شامل : خاک ، آب ، حیات وحش ، کارگاهها و کارخانجات ، منابع انسانی ، موزه ها ، باغچه ها و ...
- مواد آموزشی چاپی مناسب برای آموزش علوم تجربی شامل : کتابهای درسی ، کمک درسی ، مجلات ، بروشورها ، پوسترها و انتشارات آموزش علوم برای دانش آموزان و معلمان .
- معرفی فرآورده های صنایع آموزشی در ایران ، فیلمها ، ابزار و مواد موجود در ایران ، مؤسساتی که در زمینه آموزش علوم فعالیت دارند ، (ستاد تجهیزات ، صنایع آموزشی ، دفتر تکنولوژی آموزشی ، دفتر انتشارات کمک آموزشی ، موزه تاریخ طبیعی و سنگهای معدنی ، وزارت نفت ، ذوب آهن ، صدا و سیما ی جمهوری اسلامی و ...
- چگونگی دسترسی به وسایل و نمونه های رایگان و ارزان از طریق شرکتها ، مؤسسات و نهادهای مربوط به آن .

- فهرست منابع و مآخذ آموزش علوم در ایران

منابع درسی : منبع اصلی : تالیف خواهد شد

- ۱- آموزش علوم در مدارس ابتدایی ، ترجمه بهمن سقط چپان ، مرکز نشر دانشگاهی .
- ۲- روشها و فنون در آموزش علوم ، ترجمه خانم سفندیاری و آقایان : دانشفر ، خلخالی ، هاشمی ، از انتشارات دفتر کمک آموزشی .
- ۳- روش تدریس علوم تجربی دوره ابتدایی ، کد ۶۰۰۲ از انتشارات سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی .
- ۴- آموزش علوم در مدارس ابتدایی ، جلد اول و دوم ، از انتشارات معاونت فرهنگی استان قدس .

نام درس : بررسی کتب علوم تجربی دوره ابتدایی

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : عملی

پیش‌تیاژ : روش تدریس علوم تجربی دوره ابتدایی

ساعات تدریس : چهار ساعت در هفته در یک نیمسال

اهداف آموزشی :

پس از پایان این درس انتظار می‌رود دانشجومعلمین :

- ۱- با محتوای کتاب درسی آشنایی پیدا کنند.
 - ۲- با هدفها، مفاهیم اساسی، گسترش مفاهیم، فعالیت‌های یاددهی، یادگیری آزمایشها، تصاویر و پیاپی‌های کلیه واحدهای درسی تشکیل دهنده کتاب آشنا شوند.
 - ۳- با کاربرد دروس تربیتی از قبیل کلیات روشها و فنون تدریس، سنجش و اندازه‌گیری پیشرفت تحصیلی و روان‌شناسی تربیتی و... در بررسی و تدریس بخشهای مختلف کتاب آشنا شوند.
 - ۴- از دانسته‌های فوق بتوانند در تدریس کتاب استفاده نمایند.
- سرفصلهای درس : (۶۸ ساعت)

- ۱- هدف، اهمیت و ضرورت وجودی درس بررسی کتاب علوم تجربی .
- ۲- اهمیت و ضرورت درس علوم تجربی دوره ابتدایی .
- ۳- معرفی کتاب شامل :
 - ۳-۱- بررسی ویژگیهای کتاب درسی شامل : موضوع کتاب، پایه تحصیلی، حجم و صفحات کتاب، تعداد فصول و بخشها، ساعات پیش‌بینی شده برای تدریس .
 - ۳-۲- آشنایی با اهداف کلی و ساختار کتاب .
 - ۳-۳- آشنایی با اهمیت و مفهوم ارتباطات افقی این کتاب و سایر کتابهای آن پایه و ارتباط عمودی آن با ماده درسی و کتابهای سالهای قبل با ذکر چند نمونه .

- ۳-۴- معرفی فصول، بخشها و واحدهای تدریس* .
- ۳-۵- بررسی نحوه* تنظیم محتوای کتاب و چگونگی ارتباط منطقی فصول (جراپی مباحث کتاب، تقدم و تاخر فصول) .
- ۳-۶- تخصیص ساعات تدریس مناسب به فصول مختلف کتاب .
- ۳-۷- تعیین واحدهای تدریس براساس محتوا و فصول کتاب .
- ۴- الگوی نمونه برای بررسی یک واحد تدریس

- ۴-۱- عنوان واحد تدریس .
- ۴-۲- هدف واحد تدریس .
- ۴-۳- موقعیت واحد تدریس و ارتباط آن با واحدهای تدریس سالهای قبل .
- ۴-۴- تعیین پیش دانسته های ضروری دانش آموز برای شروع تدریس .
- ۴-۵- استخراج و تعریف مفاهیم کلیدی و بیان اصطلاحات خاص این درس .
- ۴-۶- چگونگی ارتباط و نحوه* گسترش مفاهیم در یک واحد تدریس و دستیابی به مفهوم نهایی مورد نظر .
- ۴-۷- شواهد و مثالها با توجه به مفاهیم کلیدی و مفهوم کلی درس .
- ۴-۸- بررسی تمام ویر، نمودارها، پیامهای آموزشی، درشت نویسی ها و ... که به یادگیری مفاهیم کمک می کند .
- ۴-۹- بررسی فعالیتها یا دگیری پیش بینی شده برای دانش آموزان با استفاده از کتاب راهنمای تدریس، شامل: تمرینها، آزمایشها و فعالیت های عملی .
- ۴-۱۰- تجربیات یا دگیری که میتوان فراهم آورد تا از طریق آن مفاهیم کلیدی درس بهتر آموخته شود .
- ۴-۱۱- مشخص کردن مواد و ابزارهای آموزشی مناسب برای آموزش واحد تدریس .
- ۴-۱۲- روشهایی که بتوان مفاهیم درس را با زندگی دانش آموزان ارتباط داد .

* - حجم مطالب درسی که در یک جلسه آموزش تدریس میشود ...

۱۳-۴- طراحی ارزشیابی تکوینی از واحد تدریس .

۱۴-۴- طراحی ارزشیابی مجموعی با توجه به پرسشهای پیش‌بینی شده در کتاب .

۵- تقسیم واحدهای تدریس بین دانشجویان و تشکیل گروههای بررسی کتاب .

۶- تهیه و ارائه نمونه‌های بررسی کتاب از طریق فعالیت گروههای دانشجویی و معلمان با توجه به الگوی ارائه شده .

۷- بررسی و نقادی نمونه‌های ارائه شده در کلاس از سوی دانشجوی معلمان دیگر با راهنمایی و نظارت مدرس . . .

۸- بررسی ترکیب و نتیجه‌گیری از تمامی نمونه‌های ارائه شده در کلاس و در نتیجه معرفی سیمای کلی کتاب .

۹- بررسی نکات قوت و ضعف کتاب و پیشنهاد رفع معایب و اشکالات آن به برنامهریزان درس مورد نظر .

نکات مهمی که می‌باید در اجرای این درس مورد توجه قرار گیرد :

۱- دانشجوی معلمان فعال باشند و یادگیری از راه فعالیتهای عملی صورت پذیرد .

۲- در انجام بررسی کتاب ، حتی الامکان کار به صورت گروهی بین دانشجویان - معلمان تقسیم شود .

۳- در انجام بررسیها مدرسين فقط راهنمایی دانشجوی معلمان را به عهده داشته باشند .

۴- به یادگیری و آموختن صحیح توجه شود و از کتاب محوری و حفظ مطالب کتاب پرهیز شود .

نام درس : مبانی ریاضیات دوره ابتدایی*

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : ندارد

ساعات تدریس : سه ساعت در هفته

هدف : پس از پایان این درس انتظار می رود دانشجو معلم با مبانی و مباحث ناظر
بر ریاضیات دوره ابتدایی آشنا شده و معلومات لازم را برای تدریس آن
کسب کند .

سرفصلهای درس : (۵ ساعت)

بخش اول : حساب

۱- نظریه مجموعه ها

مقدمه : نقش و اهمیت مجموعه ها در ریاضیات دوره ابتدایی - مفهوم
مجموعه - نمایش مجموعه - نامگذاری - تعلق و عضویت - مجموعه یکانی - مجموعه
تهی - مجموعه متناهی - مجموعه نامتناهی - معرفی مجموعه های N و Z و Q و R
زیرمجموعه - دو مجموعه متساوی - تعداد زیرمجموعه های یک مجموعه متناهی - مجموعه
مرجع - تناظر یک به یک - عدداً اصلی - مجموعه - اعمال در مجموعه ها (اجتماع ،
اشتراک ، تفاضل ، حاصل ضرب دکارتی) - خواص اعمال - افراز - متمم مجموعه -
استفاده از عدداً اصلی مجموعه ها در حل بعضی مسائل - رابطه ترتیب ، رابطه تربیت
در مجموعه های اعداد .

۲- دستگانه های عدد نویسی

تاریخچه عدد - عدد نویسی در مبنای دهگانی - جداول ارزش مکانی - خواندن
و نوشتن اعداد بزرگ - جمع و خواص آن با توجه به محورها - اعداد -

* - این درس به صورت پیش دانشگاهی ارائه خواهد شد .

تفریق و خواص آن با توجه به محورها اعداد - ضرب و خواص آن -
تقسیم و خواص آن .

دستگاه عددنویسی غیردهدی - مبنای دو - سه و پنج - تبدیل اعداد از
مبنای دهدهی به غیردهدهی و بالعکس - جمع و تفریق در مبنای غیردهدهی .

۳- بخش پذیری و تجزیه به عوامل اول

تعریف بخش پذیری - مقسوم علیه های یک عدد - قابلیت تقسیم - بخش پذیری
بر ۲ و ۵ - ۴ و ۲۵ - ۸ و ۱۲۵ - ۳ و ۹ - ۱۱ - اعداد اول و تعیین آنها - تجزیه
یک عدد مرکب به حاصل ضرب عوامل اول - بزرگترین مقسوم علیه مشترک و کوچکترین
مضرب مشترک به دوروش .

۴- کسر

تاریخچه و لزوم پیدایش عددگویا - معرفی کسر متعارفی - انواع کسر - مقایسه
کسرها - ساده کردن کسر - تبدیل کسر به عدد مخلوط و بالعکس - اعمال مربوط به کسر -
کسرها - عدداً عشاری - مقایسه عدداً عشاری - اعمال مربوط به عدداً عشاری -
تقریب - کسر متناوباً عشاری - تعیین کسر مولداً عدداً عشاری - نماد علمی اعداد
معرفی چند عدد گنگ $\sqrt{2}$ و $\sqrt{3}$ و

۵- نسبت - تناسب - درصد

مفهوم - ساده کردن نسبت - کمیت های متناسب (مستقیم و معکوس) - تناسب
مستقیم و معکوس - حل مسائل تناسب مستقیم و معکوس - تقسیم به نسبت - درصد .

۶- آمار

داده های آماری - مرتب کردن داده های آماری - جدول توزیع فراوانی -
نمودارهای : دایره ای ، ستونی ، چنبری (چندضلعی) - متغیرهای پراکندگی
(نما ، میانه ، میانگین) .

۷ - مقیاسات

مقیاس طول - مقیاس سطح - مقیاس حجم - زمان - وزن و رابطه های تبدیل آنها - فرق گنجایش و حجم .

۸ - اعداد مرکب و محاسبه آنها .

بخش دوم - هندسه

- ۱- مفاهیم اولیه - اصل - قضیه - برهان
- ۲- اصول مربوط به نقطه ، خط ، سطح ، صفحه
- ۳- زاویه و انواع زاویه ، قائمه ، باز ، تند ، متمم ، مکمل ، مجانب ، مجاور .
- ۴- نیمساز زاویه ، و دو خط عمود برهم
- ۵- دوزاویه متقابل به راس با قضایای مربوط به آن
- ۶- مثلث و خطوط مهم در مثلث ، ارتفاع ، میانه ، نیمساز ، عمود منصف (همراه با رسم و اشاره ای به خواص هر یک) .
- ۷- حالات تساوی دو مثلث
- ۸- خطوط متوازی و مورب
- ۹- قضایای زوایای متبادل و متقابل
- ۱۰- چهارضلعی ، بعضی از چهارضلعی ها ، ذونقده ، متوازی الاضلاع ، مربع ، مستطیل ، لوزی (خواص چهارضلعی ها) .
- ۱۱- محیط و مساحت چهارضلعی ها (مساحت بدون اثبات)
- ۱۲- دایره و خطوط مهم (وتر ، قطر) ، قوس و محیط و مساحت آن
- ۱۳- احجام ، شامل معرفی و دستور تعیین حجم مکعب ، مکعب مستطیل
- ۱۴- مختصری از نسبت های مثلثاتی در مثلث قائم الزاویه متشابه

منابع :

- ۱- کتابهای ریاضیات چهار ساله دانشسراهای تربیت معلم - از انتشارات دفتر برنامه ریزی و تالیف کتب درسی .
- ۲- کتاب روش تدریس ریاضیات ابتدایی - دوره کاردانی تربیت معلم
کد ۶۰۰۳
- ۳- کتابهای ریاضیات دوره دبیرستانی رشته های علوم تجربی و ریاضی
فیزیک .

نام درس : روش تدریس ریاضی دوره ابتدایی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری - عملی

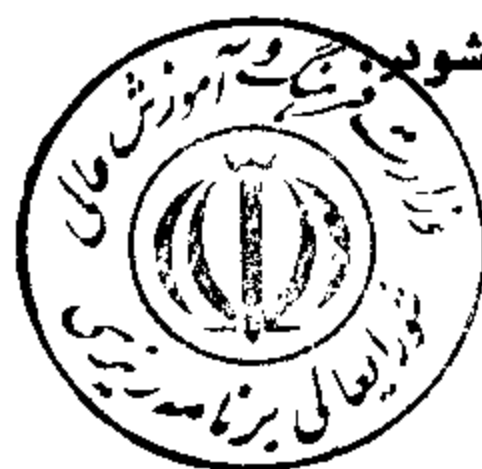
پیش نیاز : مبانی ریاضیات دوره ابتدایی - کلیات روشها و فنون تدریس

ساعات تدریس : سه ساعت در هفته

هدفها : پس از پایان این درس انتظار می رود دانشجو معلم :

۱- با کلیاتی از روشهای تدریس ریاضی دوره ابتدایی آشنا شود .

۲- با طراحی برنامه تدریس ریاضی آشنا شود .

۳- با روشهای آموزش مفاهیم ریاضی دوره ابتدایی آشنا شود.

سرفصلهای درس : (۵۱ ساعت)

فصل اول : ریاضی و جاذبه های آن :

- جاذبه ها و زیباییهای ریاضی - علاقه مند کردن کودک به ریاضی - پرورش

قدرت خلاقه و تفکر از طریق ریاضی - کاربرد ریاضی در زندگی روزمره و -

آموختن علوم .

فصل دوم : مقدمه ای بر روش های تدریس ریاضی و تحول آن

الف : روشهای : زبانی ، ماشینی ، استدلالی

ب : روش مکاشفه ای و محاسن و معایب آن

ج : روش کاوشگری (توجه به اصل فعال بودن دانش آموز)

فصل سوم : طراحی تدریس

- هدفهای آموزش ریاضی دوره ابتدایی

- طراحی برنامه تدریس ریاضی (کاربرد کلیات روشها و فنون تدریس در

آموزش ریاضی) .

-مراحل ارائه درس ریاضی، الف: مجسم ب- نیمه مجسم ج-شفاهی د-کنترل

ه- رفع اشتباه

- کاربرد مواد آموزشی در درس ریاضی

فصل چهارم: آموزش عدد نویسی

- آموزش مفهوم عدد اصلی يك مجموعه به كمك مجموعه‌های هم عدد با استفاده از مراحل

پنجگانه تدریس *

- آموزش مفهوم اصلی عدد

- مفهوم شمارش به كمك تناظر يك به يك و قطعه‌های اعداد طبیعی

- مقابله يك به يك و روش آموزش مفاهیم کمتری و بیشتری

- آموزش مفاهیم ترتیبی و ترکیبی عدد

فصل پنجم: روش تدریس جمع

- آموزش مفاهیم افزایشی - ترتیبی - افزازی جمع

- آموزش جمع دو عدد که مجموعشان حداکثر ۵ بوده و هیچکدام صفر نباشند *

- صفر در جمعهای اساسی

- جمعهای اساسی نوع اول و نوع دوم

- آموزش جمع سه عدد با توجه به خاصیت شرکت پذیری

- روش تدریس جمع عددهای چند رقمی (بدون انتقال ، با انتقال)

فصل ششم: روش تدریس تفریق

- آموزش مفاهیم کاهشی ، افزازی ، مقایسه‌ای و جمعی تفریق

- آموزش تفریقهای اساسی

- روش تدریس تفریق به صورت ستونی و سطری

- روش تدریس تفریق براساس مفهوم افزای جمع و تفریقهای متناظر

- روش تدریس تفریق عددهای چند رقمی (بدون انتقال ، با انتقال)

فصل هفتم : روش تدریس ضرب

- آموزش مفاهیم ضرب از راه زوج مرتب و حاصل ضرب دکارتی دومجموعه

- روش تدریس ضربهای اساسی

- آموزش ضرب با توجه به خاصیتهای تعویض پذیری ، شرکت پذیری ، توزیع پذیری

- آموزش ضرب اعداد در يك و صفر

- رابطه ضرب با جمع

- آموزش ضرب عدد چند رقمی در يك رقمی و چند رقمی در چند رقمی

فصل هشتم : روش تدریس تقسیم

- آموزش مفاهیم تقسیم از راه افزای يك مجموعه

- مراحل تدریس تقسیم ، تعیین تعداد ارقام خارج قسمت ،

- رابطه تقسیم با تفریق ، خاصیت اصلی تقسیم

- آموزش تقسیم نوع اول و دوم

- آموزش تقسیمهای اساسی با باقیمانده

- آموزش تقسیم بريك رقمی که خارج قسمت بیش از يك رقم دارد

- آموزش تقسیم چند رقمی بر چندرقمی

فصل نهم : روش تدریس کسر متعارفی و اعشاری

- آموزش مفاهیم تقسیمات متساوی

- آموزش مفاهیم نصف ، ثلث ، ربع و ۰۰۰۰

- روش آموختن کسرهاى متعارفی

- آموزش جمع ، تفریق ، ضرب و تقسیم عدد در کسر و کسر در کسر (کسرهاى متعارفی)

- معرفی نماد کسرا عشاری
 - طرز نوشتن و خواندن کسرا عشاری
 - آموزش جمع ، تفریق ، ضرب و تقسیم اعداد اعشاری
- فصل دهم : آموزش هندسه

- ترتیب عرضه کردن مطالب هندسه
 - تهیه وسایل کمکی برای آموختن هندسه
 - روش آموختن حجم و سطح و زاویه و خط
 - مقایسه و مشاهده در هندسه
 - اندازه گیری در هندسه
 - گسترش اشکال هندسی
 - آموزش محاسبه محیط ، سطح و حجم اشکال هندسی
 - تدریس کاربردی مقیاسات در دوره ابتدایی
- فصل یازدهم : چگونگی حل مسائل :

- چگونه در مسائل نفوذ کنیم - به قالب ریاضی در آوردن عبارات فارسی و فرموله کردن آنها ، مسائل را به چند مرحله تقسیم کردن ، اعداد مسائل را کوچک کردن ، دادن مثال از زندگی روزمره ، تفسیر و بیان فرموله های ریاضی .

منابع :

۱- روش آموختن حساب و هندسه	دکتر غلامحسین شکوهی
۲- روش تدریس ریاضیات ابتدایی	دوره کاردانی تربیت معلم انتشارات آموزش و پرورش کد ۶۰۰۳
۳- روش تدریس ریاضیات در دبستان ، سالهای اول و دوم دانشسرای مقدماتی .	ابراهیم کظیمی ، جهانگیر شمس آوری ،

نام درس : بررسی کتب ریاضی دوره ابتدایی

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : عملی

پیش نیاز : روش تدریس ریاضی دوره ابتدایی

ساعات تدریس : چهار ساعت در هفته در یک نیمسال

اهداف آموزشی :

پس از پایان این درس انتظار می رود دانشجومعلمین :

- ۱- هدف ، اهمیت و ضرورت وجودی درس بررسی کتابهای ریاضی دوره ابتدایی
- ۲- اهمیت و ضرورت درس ریاضیات دوره ابتدایی
- آزمایشها ، تمایز و پیاده‌های کلیه واحدهای درسی تشکیل دهنده کتاب آشنا شوند .
- ۳- با کاربرد دروس تربیتی از قبیل کلیات روشها و فنون تدریس ، سنجش و اندازه‌گیری پیشرفت تحصیلی و روان‌شناسی تربیتی و ... در بررسی و تدریس بخشهای مختلف کتاب آشنا شوند .
- ۴- از دانسته‌های فوق بتوانند در تدریس کتاب استفاده نمایند .

سرفصلهای درس : (۶۸ ساعت)

- ۱- هدف ، اهمیت و ضرورت وجودی درس بررسی کتاب تعلیمات اجتماعی .
- ۲- اهمیت و ضرورت درس تعلیمات اجتماعی دوره راهنمایی .
- ۳- معرفی کتاب شامل :
 - ۳-۱- بررسی ویژگیهای کتاب درسی شامل : موضوع کتاب ، پایه تحصیلی ، حجم و صفحات کتاب ، تعداد فصول و بخشها ، ساعات پیش‌بینی شده برای تدریس .
 - ۳-۲- آشنایی با اهداف کلی و ساختار کتاب .
 - ۳-۳- آشنایی با اهمیت و مفهوم ارتباطات افقی این کتاب و سایر کتابهای آن پایه و ارتباط عمودی آن با ماده درسی و کتابهای سالهای قبل با ذکر چند نمونه .

۳-۴- معرفی فصول، بخشها و واحدهای تدریس*.

۳-۵- بررسی نحوه^۱ تنظیم محتوای کتاب و چگونگی ارتباط منطقی

فصول (چرایی مباحث کتاب، تقدم و تاخر فصول).

۳-۶- تخصیص ساعات تدریس مناسب به فصول مختلف کتاب.

۳-۷- تعیین واحدهای تدریس براساس محتوا و فصول کتاب.

۴- الگوی نمونه برای بررسی یک واحد تدریس

۴-۱- عنوان واحد تدریس.

۴-۲- هدف واحد تدریس.

۴-۳- موقعیت واحد تدریس و ارتباط آن با واحدهای تدریس سالهای

قبل.

۴-۴- تعیین پیش دانسته های ضروری دانش آموز برای شروع تدریس.

۴-۵- استخراج و تعریف مفاهیم کلیدی و بیان اصطلاحات خاص این درس.

۴-۶- چگونگی ارتباط و نحوه^۲ گسترش مفاهیم در یک واحد تدریس و

دستیابی به مفهوم نهایی مورد نظر.

۴-۷- شواهد و مثالها با توجه به مفاهیم کلیدی و مفهوم کلی درس.

۴-۸- بررسی تصاویر، نمودارها، پیاپیهای آموزشی، درشت نویسیها و...

که به یادگیری مفاهیم کمک می کنند.

۴-۹- بررسی فعالیتها یا یادگیری پیش بینی شده برای دانش آموزان با

استفاده از کتاب راهنمای تدریس، شامل: تمرینها، آزمایشها و

فعالیت های عملی.

۴-۱۰- تجربیات یا یادگیری که میتوان فراهم آورد تا از طریق آن

مفاهیم کلیدی درس بهتر آموخته شود.

۴-۱۱- مشخص کردن مواد و ابزارهای آموزشی مناسب برای آموزش

واحد تدریس.

۴-۱۲- روشهایی که بتوان مفاهیم درس را با زندگی دانش آموزان

ارتباط داد.

* - حجم مطالب درسی که در یک جلسه آموزش تدریس میشود...

۱۳-۴- طراحی ارزشیابی تکوینی از واحد تدریس .

۱۴-۴- طراحی ارزشیابی مجموعی با توجه به پرسشهای پیش بینی شده در کتاب .

۵- تقسیم واحدهای تدریس (مفاهیم ریاضی) بین دانشجویان و تشکیل گروههای بررسی کتاب.

۶- تهیه و ارائه نمونههای بررسی کتاب از طریق فعالیت گروههای دانشجویی و معلمان با توجه به الگوی ارائه شده .

۷- بررسی و نقادانه نمونههای ارائه شده در کلاس از سوی دانشجو معلمان دیگر با راهنمایی و نظارت مدرس . . .

۸- بررسی، ترکیب و نتیجه گیری از تمامی نمونههای ارائه شده در کلاس و در نتیجه معرفی سیمای کلی کتاب .

۹- بررسی نکات قوت و ضعف کتاب و عنداللزوم پیشنهاد رفع معایب و اشکالات آن به برنامهریزان درس مورد نظر .

نکات مهمی که میباید در اجرای این درس مورد توجه قرار گیرد :

۱- دانشجو معلمان فعال باشند و یادگیری از راه فعالیتهای عملی صورت پذیرد .

۲- در آنجا مبررسی کتاب، حتی الامکان کار به صورت گروهی بین دانشجویان معلمان تقسیم شود .

۳- در آنجا مبررسیها مدرسین فقط راهنمایی دانشجو معلمان را به عهده داشته باشند .

۴- به یادگیری و آموختن صحیح توجه شود و از کتاب محوری و حفظ مطالب کتاب پرهیز شود . . .

نام درس : روش تدریس فارسی دوره ابتدایی

کد درس ۰۶

تعداد : ۳

نوع واحد : نظری - عملی

پیش نیاز : کلیات روشها و فنون تدریس

ساعات تدریس : چهار ساعت در هفته

هدف :

پس از گذراندن این درس از دانشجو معلم دوره کاردانی رشته آموزش ابتدایی انتظار می رود :

۱- بانقش ، اهمیت ، اهداف و ارکان زبان آموزی و مفاهیم و اصول روش تدریس فارسی دوره ابتدایی آشنا شود.

۲- در روشها و فنون تدریس فارسی دوره ابتدایی به کودکان ، بزرگسالان و کودکان مناطق دوزبانه و بیادارای لهجه ، محلی مهارت لازم را کسب کند.

۳- نسبت به آموزش زبان فارسی در دوره ابتدایی نگرش مثبت پیدا کنند.

سرفصلهای درس (۶۸ ساعت)

فصل اول : کلیات زبان آموزی

- هدفهای زبان آموزی

- تعریف زبان ، اهمیت و نقش آن

- عوامل موثر در پیشرفت زبان آموزی

فصل دوم : ارکان زبان آموزی

مبحث اول : گوش دادن

- هدفها ، اهمیت ، انواع ، مشکلات و عوامل موثر در گوش دادن

- آموزش هنر گوش دادن ، علائم نقص شنوایی ، ارتباط گوش دادن با مواد دیگر برنامه ارزشیابی

از گوش دادن .

مبحث دوم، گفتن

- هدفها، اهمیت، انواع و عوامل موثر در سخن گفتن

- آشنایی با دستگاه گویایی، نقایص گویایی و نقش معلم در بهبود آن

- نقش معلم در پرورش گفتار، آداب سخن گفتن، ارتباط سخن گفتن با پیشرفت دروس دیگر،

ارزیابی پیشرفت در هنر سخن گفتن •

مبحث سوم، خواندن

- هدفها، اهمیت، دشواریها، مراحل و مهارتها و انواع خواندن

- مطالعه عوامل موثر در آموزش خواندن، ارتباط خواندن با دروس دیگر، ارزیابی پیشرفت

در خواندن •

مبحث چهارم: نوشتن

- هدفها، اهمیت، مراحل، انواع و عوامل موثر در نوشتن •

- ارتباط و همبستگی جنبه های چهارگانه زبان آموزی

فصل سوم: زبان فارسی، تاریخچه و ویژگیهای آن

- تاریخچه زبان فارسی

- ویژگیهای خط و زبان فارسی، نامگذاری مصوتها و صامتها

- روشهای مختلف تعلیم الفبا، شامل روشهای تحلیلی، کلی و ترکیبی

فصل چهارم: دوره آمادگی

- توصیه هایی برای آمادگی بیشتر معلم قبل از تدریس

- نخستین روزهای درس

- اهمیت و هدفهای دوره آمادگی

- تدریس لوحه ها و نکات مورد توجه در آموزش هر کدام از آنها

- آموزش زیر نویس لوحه ها به منظور به کار انداختن دست برای نوشتن •

- صوت آموزی

فصل پنجم : آموزش خواندن و نوشتن در کلاس اول

- نکات اصلی در آموزش خواندن و نوشتن سال اول

- مراحمی که در تدریس شکل صدای جدید معمولاً " رعایت می‌شود (تعیین کلمه ، کلید)

- چند درس نمونه شامل تدریس : آب و بابا ، صامتهای يك شكلى و دو شكلى ، چهار شكلى

و مصوتهای دوشكلى ، سه شكلى و چهار شكلى .

- روش تدریس کلمات استثنایی ، تدریس یکی از حروف عربی

- آموزش روان خوانی و پرورش قوه بیان

فصل ششم : روشهای آموزش زبان فارسی به کودکانی که به زبان و یا لهجه محلی سخن می‌گویند .

- روش سنتی

- روش مستقیم

- روش سمعی و شفاهی

- روش سمعی و بصری

- روش برنامه ای

فصل هفتم : روش تدریس فارسی کلاسهای دوم تا پنجم ابتدایی (دوره پیشرفت در خواندن و نوشتن)

- روش درست خواندن متن با توجه به :

۱- تلفظ صحیح کلمات

۲- علائم نقطه گذاری

۳- قواعد دستور زبان

- توجه به تماویر کتاب و پیامهای تربیتی

- ساختن جمله و بیان مطلب

- نحوه طرح پرسش از متن درس و نحوه پاسخگویی دانش آموزان به پرسشها

- نحوه انجام تکلیف ها و تمرین های آخر درس

- چگونگی پاسخ به " خود را بیازمائید " ها و تصحیح آنها .

- اشکالات خواندن در این دوره

- طرح درس نمونه برای تدریس متن های دوم تا پنجم

- شعرواهمیت آن در پرورش ذوق کودکان

- تفاوت بین شعر بزرگسالان و خردسالان و روش پیشنهادی برای تدریس شعر

- تعلیم خط و تمرین های مربوط به آن

فصل هشتم : آموزش بزرگسالان

- تاریخچه مختصر آموزش بزرگسالان در ایران

- هدفهای آموزش بزرگسالان

- روانشناسی بزرگسالان

- ویژگیهای آموزش بزرگسالان

- صفات و خصوصیات یک سوادآموز خوب

- عدم پیشرفت آموزش بزرگسالان در جهان سوم و علل آن

منبع : روش تدریس فارسی دوره ابتدایی ، از انتشارات سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی ، کد

۶۰۰۴

پس از پایان این درس انتظار می رود دانشجو معلمان :

- ۱- با محتوای کتاب درسی آشنایی کامل پیدا کنند.
- ۲- با هدفها، مفاهیم اساسی و گسترش آنها، فعالیتهای یادگیری، تماویرو پیامهای هر یک از دروس تشکیل دهنده کتاب آشنا شوند.
- ۳- با کاربرد دروس تربیتی از قبیل کلیات روشها و فنون تدریس، سنجش و اندازه گیری - تحصیلی و روان شناسی تربیتی و... در بررسی و تدریس بخشهای مختلف کتاب آشنا شوند.
- ۴- از دانسته های فوق بتوانند در تدریس کتاب استفاده نمایند.

سرفصلهای درس : (۶۸ ساعت)

- ۱- هدف، اهمیت و ضرورت وجودی درس بررسی کتاب فارسی دوره ابتدایی.
- ۲- ضرورت و اهمیت درس فارسی دوره ابتدایی.
- ۳- معرفی کتاب شامل :
 - ۳-۱- بررسی ویژگیهای کتاب درسی شامل : موضوع کتاب - پایه تحصیلی - حجم و صفحات کتاب - تعداد درسها - ساعات پیش بینی شده برای تدریس.
 - ۳-۲- آشنایی با اهداف کلی و ساختار کتاب.
 - ۳-۳- آشنایی با ارتباطات افقی کتاب فارسی و سایر کتابهای آن پایه و ارتباط عمودی

آن باماده درسی و کتابهای سالهای قبل

۴-۲- تخصیص ساعات تدریس مناسب به قسمتهای مختلف کتاب (منتهی به خود

رابیازمائید)

۴- الگوی نمونه برای بررسی يك درس

۴-۱- عنوان درس

۴-۲- هدف های درس

۴-۳- موقعیت ارتباط درس با درسهای سالهای قبل •

۴-۴- تعیین پیش دانسته های ضروری دانش آموز برای شروع تدریس •

۴-۵- استخراج و تعریف مفاهیم کلیدی و بیان اصطلاحات خاص این درس •

۴-۶- چگونگی ارتباط ونحوه گسترش مفاهیم يك درس و دستیابی به مفهوم نهایی

موردنظر •

۴-۷- شواهد و مثالها با توجه به مفاهیم کلیدی و مفهوم کلی درس •

۴-۸- بررسی تصاویر، پیامهای آموزشی، درشت نویسی ها و نوشته های رنگی که به

یادگیری مفاهیم کمک می کند •

۴-۹- بررسی فعالیتهای یادگیری پیش بینی شده برای دانش آموزان شامل : به

این پرسشها پاسخ دهید، پرکردن جاهای خالی ، جمله سازی و دیگر فعالیتهای

عملی •

۴-۱۰- تجربیات یادگیری که می توان فراهم آورد تا از طریق آن مفاهیم کلیدی درس

بهبتر آموخته شود •

۴-۱۱- مشخص کردن مواد و ابزارهای آموزشی مناسب برای آموزش يك درس •

۴-۱۲- روشهایی که بتوان مفاهیم درس را با زندگی دانش آموزان ارتباط داد •

۴-۱۳- طراحی ارزشیابی تکوینی از درس •

۱۴-۴- طراحی ارزشیابی مجموعی باتوجه به پرسشهای پیش بینی شده در کتاب •

۵- تقسیم دروس بین دانشجویان و تشکیل گروه های بررسی کتاب •

۶- تهیه و ارائه نمونه های بررسی کتاب از طریق فعالیت گروههای دانشجومعلمای باتوجه

به الگوی ارائه شده •

۷- بررسی و نقادی نمونه های ارائه شده در کلاس از سوی دانشجو معلمان دیگر با راهنمایی

و نظارت مدرس •

۸- بررسی ، ترکیب و نتیجه گیری از تمامی نمونه های ارائه شده در کلاس و در نتیجه معرفی

سیمای کلی کتاب

۹- بررسی نکات قوت و ضعف کتاب و پیشنهاد رفع معایب و اشکالات آن به برنامه ریزان

درس مورد نظر •

نکات مهمی که می باید در اجرای این درس مورد توجه قرار گیرد و

۱- دانشجو معلمان فعال باشند و یادگیری از راه فعالیت های عملی صورت پذیرد •

۲- در انجام بررسی کتاب حتی الامکان کار به صورت گروهی بین دانشجو معلمان تقسیم

شود •

۳- در انجام بررسی ها مدرسین فقط راهنمایی دانشجو معلمان را به عهده داشته باشند •

روش تدریس املاء، انشاء و دستور زبان فارسی

۵۸

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : روش تدریس فارسی

ساعات تدریس : دو ساعت در هفته

اهداف آموزشی : از دانشجو معلمان انتظار می‌رود پس از پایان این درس :

- ۱- با روشهای تدریس املا و انشاء و دستور زبان فارسی آشنا شوند.
- ۲- در تدریس دروس فوق به دانش آموزان دوره ابتدائی توانائی لازم را کسب نمایند.

سرفصلهای درس : (۳۴ ساعت)

فصل اول : روش تدریس املاء

- ۱- تعریف املا و هدفهای آن
- ۲- موانع آموختن املاء و صحیح نوشتن کلمات
- ۳- املاء و خواندن
- ۴- املاء و تکلیف شب
- ۵- انواع املاء : املاي پای تخته، املاي متن ، املاي لغات و کلمات مشکل ، تصحیح متن دارای غلط املائی ، املاء با توجه به معنی و ...
- ۶- طرز انتخاب متن املاء و طریقه گفتن آن
- ۷- تصحیح و نمره گذاری املاء
- ۸- علل ضعف دانش آموزان در املاء (ضعف پایه و یادگیریهای قبلی)

فصل دوم : روش تدریس انشاء

- ۱- تعریف انشاء و هدفهای تدریس آن
- ۲- طرز نگارش انشاء

الف - مهارت‌های موردنیاز برای نگارش انشا

- توجه به هدف ، موضوع و ربط منطقی مطالب
- رعایت قواعد دستور زبان و شیوه صحیح خط فارسی
- نشانه گذاری باتوجه به اهمیت آن درنگارش
- بهره‌گیری ازکتاب وکتابخانه توسط کودکان .

ب - مراحل نگارش انشا

- فکرکردن پیش ازنوشتن
- تهیه منابع ورجوع به آنها
- بیان شفاهی مطالب واطلاعات
- تبدیل طرح انشا به انشا (نوشتن انشا)

۳- روش تدریس انشادرپایه های مختلف

- بیان منظوریبه صورت گزارش شفاهی درکلاس اول ودوم
- جمله سازی شفاهی وکتبی درکلاس های اول ودوم
- تکمیل جمله های ناقص باکلمات داده شده درکلاس اول ودوم
- پاسخ به سئوالات به صورت کتبی
- مهارت درخواندن متن و بیان مفهوم اصلی آن
- انشانویسی درکلاس توسط دانش آموزان
- استفاده وانتخاب آثاروکلمات قمارنویسندگان معروف به تناسب موضوع

۴- انواع انشا

- انشای توصیفی ، گزارش نویسی ، قلمه نویسی ، خاطره نویسی و ...
- برگرداندن نظم ونثر
- خلاصه نویسی

- انواع موضوع انشا : موضوعهای اجتماعی ، تخیلی ، اخلاقی و ادبی

- نامه نگاری

۵- مشکلات نوشتن انشا

۶- تصحیح و نمره گذاری انشا

فصل سوم : دستور زبان فارسی

- تعریف دستور ، اهمیت و اهداف آن

- کلمه و انواع آن

- فعل و انواع آن

- اسم و انواع آن

- حالات اسم در جمله

- مضاف و مضاف الیه

- صفت و انواع آن

- مفعول و موصوف

- کلمات متضاد ، مترادف ، متشابه و هم خانواده

- پیشوندها و پسوندها

- تشدید ، همزه ، الف مقصوره ، تنوین ، واو معدوله

- نهاد و گزاره

- نکات دستوری کتب فارسی دوره ابتدایی و آموزش آنها

منابع : منبع اصلی : تالیف خواهد شد

۱- روش تدریس فارسی دوره ابتدایی ، بخش آموزش املا و انشا ، انتشارات سازمان

پژوهش و برنامه ریزی آموزشی کد ۶۰۰۴

۲- آئین نگارش و روش تدریس انشا ، رشته ادبیات فارسی مراکز تربیت معلم کد ۵۰۰۹

۳- دستور زبان فارسی ، رشته ادبیات فارسی مراکز تربیت معلم کد ۵۰۰۲

۴- دستور العمل تصحیح املا در پایه اول ابتدایی ، نشریه شماره ۱۳۰ دفتر برنامه

ریزی و تالیف .

نام درس : روش تدریس تعلیمات اجتماعی دوره ابتدایی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری - عملی

پیش نیاز : کلیات روشها و فنون تدریس

ساعات تدریس : ۳ ساعت در هفته

اهداف آموزشی : پس از پایان این درس انتظار می رود دانشجو معلم :

۱- با اهداف ، اصول ، و روشهای تدریس تعلیمات اجتماعی دوره ابتدایی آشنا شود .

۲- با رویکرد مناسب یادگیری مفاهیم و اصول تعلیمات اجتماعی آشنا شود .

۳- با منابع ، مواد و ابزارهای آموزشی در تدریس تعلیمات اجتماعی آشنا شود .

۴- در تدریس تعلیمات اجتماعی دوره ابتدایی مهارت لازم را - کسب کند .

سرفصلهای درس : (۵۱ ساعت)

فصل اول : کلیات

- تعریف تعلیمات اجتماعی در سه زمینه : تعلیمات مدنی ، جغرافیا ، تاریخ .

- اهمیت و کاربرد دروس اجتماعی در زندگی روزمره دانش آموز (تعلیمات مدنی ، جغرافیا ، تاریخ) .

- تأثیر نگرشها و رفتارهای معلم ابتدایی در تدریس تعلیمات اجتماعی .

فصل دوم : اهداف ، اصول و ویژگیهای آموزش تعلیمات اجتماعی (تعلیمات مدنی ، تاریخ ، جغرافیا) .

الف : اهداف

اهداف درس تعلیمات اجتماعی در دوره ابتدایی

ب : اصول

- ۱- تاکید بر جنبه های اخلاقی و عاطفی در تعلیمات اجتماعی
- ۲- تاکید بر جنبه های زیبا در آموزش تعلیمات اجتماعی
- ۳- تاکید بر سازندگی در آموزش تعلیمات اجتماعی
- ۴- استفاده از قوه تخیل کودکان در آموزش تعلیمات اجتماعی
- ۵- استفاده از مشاهدات و تجربیات کودکان
- ۶- اصل علیت ، اصل پیوستگی ، اصل وابستگی و اصل تعمیم در آموزش مفاهیم اجتماعی .
- ۷- استفاده از زمانهای انضمامی و نسبی در آموزش تاریخ .
- ۸- پرهیز از غور در جزئیات اعلام و سنوات .

ج : ویژگیها

- ۱- ارتباط نزدیک جغرافیا ، تاریخ ، تعلیمات مدنی .
- ۲- دوگانگی و تشابه در کاربرد مفاهیم اجتماعی .
- ۳- انعطاف پذیری بحثهای تعلیمات اجتماعی .

فصل سوم : کودک و یادگیری علوم اجتماعی

- خصوصیات رشد اجتماعی کودک
- دانش آموز دوره ابتدایی و درک مفاهیم و روابط اجتماعی (تاء شیر بلوغ ، تجربه ، انتقال اجتماعی ، تعادل جویی)
- کودک و درک مفهوم زمان
- کودک و درک مفهوم مکان
- مشاهدات و تجربیات کودکان و کاربرد آن در آموزش تعلیمات اجتماعی
- مروری بر فرآیند یادگیری : مفهوم ، اصل ، طرح مفهومی ، چهار-چوبه مفهومی .

- یادگیری مفاهیم و اصول اجتماعی با توجه به رویکرد مناسب
هریک .

فصل چهارم : روشهای تدریس تعلیمات اجتماعی

۱- روش مشاهده :

۱-۱- آموزش از طریق مشاهده مستقیم و با استفاده از شواهد

موجود در محیط

۱-۲- مشاهده غیرمستقیم با استفاده از اسناد و مدارک (مطبوعات،

فیلم، اسلاید، نقشه و...)

۲- روش بازی آفرینی

۲-۱- روش بازیهای گروهی و ایفای نقش شخصیتها

۲-۲- ایفای نقش به وسیله معلم

۲-۳- داستان سرایی شامل : اصول ، طراحی، ارائه،

توضیح و پاسخ دانش آموزان

۳- روش بحث گروهی

۴- روش تقریری (توضیحی)

فصل پنجم : تدریس مفاهیم اجتماعی از طریق اجرای فعالیتهای اجتماعی در مدرسه

- طراحی تمرین مشارکت دانش آموزان در فعالیتهای اجتماعی

مدرسه .

- طراحی مشارکت دانش آموزان در شرکت تعاونی مدرسه .

- طراحی فعالیتهای دسته جمعی و گروهی دانش آموزان .

- طراحی تمرین فعالیتهای اجتماعی مربوط به رعایت قانون و

مقررات ، صرفه جویی ، نظافت و بهداشت و... در مدرسه .

فصل ششم : منابع ، مواد و ابزارهای آموزشی

- معرفی برخی ابزارها و وسایل کمک آموزشی جغرافیا در دوره ابتدایی (نقشه ، فیلم ، اسلاید ، اطلس ، کره جغرافیایی ، نمودار ، میزشن ، تصاویر جغرافیایی) .
- وسایل کمک آموزشی تاریخ : عکس و نقاشی ، نقشه ، نمودارهای زمانی ، دایره المعارفها و فرهنگها ، مجموعه ها (موزه ، آثار تاریخی ، تمبر ، پول و ...) .
- منابع کمک آموزشی در تعلیمات مدنی : خانواده ، مدرسه ، مسجد ، بازار ، مزرعه ، نمایشگاه ، اداره و موسسه دولتی ، کارگاه ، رادیو و تلویزیون و روزنامه و ...

فصل هفتم : تهیه طرح درس نمونه برای تعلیمات اجتماعی ابتدایی (تعلیمات

مدنی ، جغرافیا ، تاریخ) .

منابع درس : منبع اصلی : تألیف خواهد شد

- ۱- آموزش مهارت های اجتماعی به کودکان ، ترجمه محمد حسین نظری نژاد ، انتشارات معاون فرهنگی استان قدس .
- ۲- روش تدریس علوم اجتماعی ابتدایی ، انتشارات سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی ، کد ۶۰۰۵
- ۳- روش آموزش جغرافیا ، دفتر برنامه ریزی و تألیف کتب درسی کد ۶۰۱۶
- ۴- طراحی سیستم یادگیری ، روبرت دیویس و دیگران ، ترجمه جعفر نجفی زند ، انتشارات دنیا .
- ۵- آموزش جغرافیا ، ترجمه محمد آشنا ، انتشارات یونسکو .
- ۶- تدریس شیوه های یادگیری به کودکان ، دونالد ای کارلایسن ، ترجمه دکتر سید اکبر میرحسینی ، مرکز نشر و ترجمه کتاب ، تهران ، ۱۳۶۹
- ۷- آموزش علوم در مدارس ، ابتدایی ، ترجمه بهمن سقط چیان ، مرکز نشر دانشگاهی .

نام درس : بررسی کتب تعلیمات اجتماعی دوره ابتدایی

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : عملی

پیش نیاز : روش تدریس تعلیمات اجتماعی دوره ابتدایی

ساعات تدریس : چهار ساعت در هفته در یک نیمسال

اهداف آموزشی :

پس از پایان این درس انتظار می رود دانشجومعلمین :

۱- با محتوای کتاب درسی آشنایی پیدا کنند.

۲- با هدفها، مفاهیم اساسی، گسترش مفاهیم، فعالیتها، یاددهی، یادگیری آزمائشها، تصاویر و پیاپیهای کلیه واحدهای درسی تشکیل دهنده کتاب آشنا شوند.

۳- با کاربرد دروس تربیتی از قبیل کلیات روشها و فنون تدریس، سنجش و اندازه گیری پیشرفت تحصیلی و روان شناسی تربیتی و... در بررسی و تدریس بخشهای مختلف کتاب آشنا شوند.

۴- از دانشتهای فوق بتوانند در تدریس کتاب استفاده نمایند.

سرفصلهای درس : (۶۸ ساعت)

۱- هدف، اهمیت و ضرورت وجودی درس بررسی کتاب تعلیمات اجتماعی.

۲- اهمیت و ضرورت درس تعلیمات اجتماعی دوره ابتدایی.

۳- معرفی کتاب شامل :

۳-۱- بررسی ویژگیهای کتاب درسی شامل: موضوع کتاب، پایه تحصیلی، حجم و صفحات کتاب، تعداد فصول و بخشها، ساعات پیش بینی شده برای تدریس.

۳-۲- آشنایی با اهداف کلی و ساختار کتاب.

۳-۳- آشنایی با اهمیت و مفهوم ارتباطات افقی این کتاب و سایر کتابهای آن پایه و ارتباط عمودی آن با ماده درسی و کتابهای سالهای قبل با ذکر چند نمونه...

- ۳-۴- معرفی فصول، بخشها و واحدهای تدریس.*
- ۳-۵- بررسی نحوه، تنظیم محتوای کتاب و چگونگی ارتباط منطقی فصول (جوابی مباحث کتاب، تقدم و تاخر فصول).
- ۳-۶- تخصیص ساعات تدریس مناسب به فصول مختلف کتاب.
- ۳-۷- تعیین واحدهای تدریس براساس محتوا و فصول کتاب
- ۴- الگوی نمونه برای بررسی یک واحد تدریس
- ۴-۱- عنوان واحد تدریس.
- ۴-۲- هدف واحد تدریس.
- ۴-۳- موقعیت واحد تدریس و ارتباط آن با واحدهای تدریس سالهای قبل.
- ۴-۴- تعیین پیش دانسته‌های ضروری دانش آموز برای شروع تدریس.
- ۴-۵- استخراج و تعریف مفاهیم کلیدی و بیان اصطلاحات خاص این درس.
- ۴-۶- چگونگی ارتباط و نحوه گسترش مفاهیم در یک واحد تدریس و دستیابی به مفاهیم نهایی مورد نظر.
- ۴-۷- شواهد و مثالها با توجه به مفاهیم کلیدی و مفهوم کلی درس.
- ۴-۸- بررسی تصاویر، نمودارها، پیاپیهای آموزشی، درشت نویسیها و... که به یادگیری مفاهیم کمک می‌کند.
- ۴-۹- بررسی فعالیتها یا یادگیری پیش بینی شده برای دانش آموزان با استفاده از کتاب راهنمای تدریس، شامل: تمرینها، آزمایشها و فعالیتهای عملی.
- ۴-۱۰- تجربیات یادگیری که می‌توان فراهم آورد تا از طریق آن مفاهیم کلیدی درس بهتر آموخته شود.
- ۴-۱۱- مشخص کردن مواد و ابزارهای آموزشی مناسب برای آموزش واحد تدریس.
- ۴-۱۲- روشهایی که بتوان مفاهیم درس را با زندگی دانش آموزان ارتباط داد.

* - حجم مطالب درسی که در یک جلسه آموزش تدریس میشود...

۱۳-۴- طراحی ارزشیابی تکوینی از واحد تدریس .

۱۴-۴- طراحی ارزشیابی مجموعی با توجه به پرسشهای پیش بینی شده

در کتاب .

۵- تقسیم واحدهای تدریس بین دانشجویان و تشکیل گروههای بررسی کتاب .

۶- تهیه و ارائه نمونههای بررسی کتاب از طریق فعالیت گروههای دانشجویان

معلمان با توجه به الگوی ارائه شده .

۷- بررسی و نقادی نمونههای ارائه شده در کلاس از سوی دانشجویان معلمان

دیگر با راهنمایی و نظارت مدرس . . .

۸- بررسی، ترکیب و نتیجه گیری از تمامی نمونههای ارائه شده در کلاس و در

نتیجه معرفی سیمای کلی کتاب .

۹- بررسی نکات قوت و ضعف کتاب و پیشنهاد رفع معایب و اشکالات آن بـ

برنامه ریزان درس مورد نظر .

نکات مهمی که می باید در اجرای این درس مورد توجه قرار گیرد :

۱- دانشجویان فعال باشند و یادگیری از راه فعالیتهای عملی صورت

پذیرد .

۲- در انجام بررسی کتاب ، حتی الامکان کار به صورت گروهی بین دانشجویان

معلمان تقسیم شود .

۳- در انجام بررسیها مدرسین فقط راهنمایی دانشجویان را به عهده

داشته باشند .

۴- به یادگیری و آموختن صحیح توجه شود و از کتاب محوری و حفظ مطالب کتاب

پرهیز شود .

کد درس ۱۱

نام درس : روش تدریس و بررسی کتب دینی دوره ابتدایی

تعداد واحد : ۳ واحد

نوع واحد : نظری - عملی (۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

پیش نیاز : کلیات روشها و فنون تدریس

ساعات تدریس : ۴ ساعت در طول هفته

هدف : پس از پایان این درس انتظار می رود دانشجو معلم :

۱- با ویژگیهای کودک خصوصا " از جنبه های اخلاقی و دینی در سنین دوره " -

ابتدایی آشنایی عمیقتری بدست آورد .

۲- در روشهای تدریس اصول عقاید ، فروع دین و مفاهیم اخلاقی دوره " -

ابتدایی مهارت کسب نماید .

۳- نسبت به آموزش مفاهیم دینی علاقه مندی و نگرش مثبت پیدا کند .

۴- در رفتار با دانش آموزان از شیوه مناسب تربیتی استفاده نماید .

۵- با کتابهای تعلیمات دینی دوره ابتدایی آشنا شده و در تدریس آنها

مهارت کسب نماید .

سرفصلهای درس : (۶۸ ساعت)

فصل اول : رشد و تکامل درک دینی کودکان

۱- مراحل رشد تفکر دینی

۲- درک کودکان از مفاهیم دینی

- مفهوم خدا

- مفهوم عدل الهی

- مفهوم نبوت (وحی ، عصمت ، اعجاز)

- مفهوم معاد (مرگ ، بهشت و دوزخ)

- دو دوره کلی در آموزش دینی کودکان ۵ تا ۹ سال ، ۹ تا ۱۳ سال

- معارف دینی مناسب کودکان

فصل دوم : اهداف و اصول آموزشی دینی در دوره ابتدایی

۱- اهداف کلی

۲- اصول کلی

- توجه به شرایط فردی و اجتماعی فراگیران در آموزش دینی
- اعتدال در آموزش دینی و توجه به همه جهات و جوانب دینی (همه جانبه نگری)

- تدریج در آموزش مفاهیم دینی و توجه به رشد عقلانی و عاطفی کودک
- ارتباط دادن درس به مسایل زندگی دانش آموزان
- استفاده از منابع معتبر و مفاهیم متقن
- توجه به تفاوت های فردی پسران و دختران
- توجه به ادبیات خاص دین (معانی ویژه و واژه ها و سمبل های دینی)

فصل سوم : روش های آموزش مفاهیم دینی (مفاهیم اعتقادی ، داستان های دینی)

- پرورش احساس های دینی
- چگونه باورها را تبدیل به عمل کنیم .
- ۱- شیوه آموزش داستان های دینی
- ۲- شیوه آموزش مفاهیم اعتقادی
- ۳- شیوه آموزش مفهوم دین (شیوه تمثیلی)
- شیوه آموزش خداشناسی (شیوه تمثیلی ، گردش علمی ، نمایشی ، پرسش و پاسخ ، داستان گوئی ...)
- شیوه آموزش معاد (شیوه تمثیلی ، داستان گوئی ، پرسش و پاسخ ...)
- شیوه آموزش نبوت (شیوه تمثیلی ، داستان گوئی ، پرسش و پاسخ ...)
- شیوه آموزش امامت (استفاده از شیوه های بحث نبوت)
- شیوه آموزش عدل (بیان دلیل این که چرا بحث عدل مناسب دوره ابتدایی نیست) .

- وظایف معلم در برخورد با برداشتهای خام کودکان از مفاهیم فوق

- طرح درس نمونه

فصل چهارم : روشهای آموزش مفاهیم اخلاقی

- آموزش غیرمستقیم

- چگونگی استفاده از شیوههای فعال در آموزش اخلاقی

- روش تدریس چند نمونه از مفاهیم اخلاقی

- ارزیابی ارزشهای اخلاقی

- طرح درس نمونه

فصل پنجم : روشهای آموزش مراسم و احکام عملی دین

- شیوه آموزش وضو و نماز (سنین مناسب برای این آموزشها ، استفاده از

مفهوم پاکیزگی و سپاسگزاری ، شیوههای نمایشی ، پرسش و پاسخ) .

- شیوه آموزش روزه (شیوه تمثیلی ، بیان فواید روزه ، شیوه داستان گویی ،

سنین مناسب برای این آموزش)

- شیوه آموزش امر به معروف و نهی از منکر (شیوه تمثیلی ، شیوه نمایشنامه ای ،

پرسش و پاسخ ، ارائه الگو ، تجربه در عمل) .

- شیوه آموزش اعیاد دینی (شیوههای تمثیلی و نمایشنامه ای داستان گویی ،

تجربه های عملی در این زمینه جهت پرورش احساس لازم) .

- شیوه آموزش حجاب (شیوههای تمثیلی ، نمایشنامه ای ، داستان گویی ،

فعالیت های عملی ، بحث محرم و نامحرم ، جشن عبادت برای دختران ۹ سال تمام) .

- طرح درس نمونه

فصل ششم : نحوه ارزشیابی در درس دینی

- ارزشیابی به صورت کتبی ، عملی ، شفاهی ، مشاهده رفتار

فصل هفتم : عوامل مؤثر در آموزش دین

- شرایط عمومی جامعه
- فرهنگ خانواده
- همسالان
- وسایل ارتباط جمعی

بخش دوم : بررسی کتب دینی دوره ابتدایی

فصل اول : معرفی کتاب های دینی دوره ابتدایی شامل :

- ۱- ویژگیهای کتاب : موضوع کتاب ، فصول و بخشهای کتاب ، حجم و صفحات درس کتاب .
- ۲- ارتباط افقی درس و کتاب با سایر دروس آن پایه و ارتباط عمودی ماده درسی و کتابهای دینی در پایه های مختلف ابتدایی با ذکر چند نمونه .
- ۳- ارتباط منطقی فصول (چرایی مباحث و تقدم و تاخر فصول)
- ۴- ساعات درسی و حجم مطالب هر جلسه درس

فصل دوم : بررسی چند درس نمونه از تمام کتابهای دینی دوره ابتدایی با توجه به :

- ۱- هدف درس و ارتباط آن با درسهای سالهای قبل
- ۲- پیش دانسته های ضروری دانش آموز برای شروع تدریس
- ۳- مفاهیم کلیدی و اصطلاحات خاص این درس
- ۴- ارتباط و نحوه گسترش مفاهیم و دستیابی به مفهومی که مورد نظر است
- ۵- تناسب مطالب با سطح رشد و درک دانش آموز
- ۶- شواهد و مثالها با توجه به مفاهیم کلیدی و مفهوم کلی درس
- ۷- تصاویر ، سوءالها ، تمرینها و پیامهای آموزشی از جهت ایجاد انگیزه

۸- موقعیتها و فعالیتها و یادگیری پیش‌بینی شده از جهت ایجاد نگرش

مطلوب‌دینی

- ۹- ارتباط مفاهیم درس با زندگی دانش‌آموز و محیط اجتماعی او
- ۱۰- تجربیات یادگیری که می‌توان در جهت آموزش بهتر مفاهیم فراهم آورد.
- ۱۱- مواد و ابزارهای آموزشی مناسب برای تدریس
- ۱۲- طراحی ارزشیابی تکوینی از درس
- ۱۳- طراحی ارزشیابی مجموعی با توجه به پرسشهای پیش‌بینی شده در کتاب.

منبع اصلی: تالیف خواهد شد

سایر منابع: روش آموزش تعلیمات دینی در دوره ابتدایی کد ۶۰۰۱ از انتشارات سازمان پژوهش

و برنامه ریزی آموزشی

نام درس : روش تدریس قرآن در دوره ابتدایی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری - عملی

پیش نیاز : قرائت قرآن (روان خوانی)

ساعات تدریس : سه ساعت در هفته

اهداف : پس از پایان این درس انتظار می رود دانشجو معلم :

- ۱- با روشهای تدریس قرآن در دوره ابتدایی آشنا شود .
- ۲- نسبت به آموزش قرآن در دوره ابتدایی نگرش مثبت پیدا کند .
- ۳- در تدریس قرآن دوره ابتدایی مهارت کسب کند .

سرفصلهای درس : (۵۱ ساعت)

فصل اول : کلیات آموزش قرائت

- تفکیک کلمات و عبارات (تفکیک ساده یا آوانگاری ، تفکیک بر اساس خط قرآن) .
- رده بندی قواعد قرائت برای هر پایه .
- روشهای غلط گیری و رفع اشکالات قرائت .

فصل دوم : روش تدریس قرآن در دوره ابتدایی

- تدریس جمله به جمله هر سوره همراه با سرودهای آن .
- آموزش به صورت جمع خوانی و فرد خوانی ، تفکیکی و ترکیبی همراه با حفظ کردن آیات .
- آموزش سوره های کوچک قرآن همراه با سرود معنی آنها در سالهای اولیه دوره ابتدایی (تکرار و حفظ آیات) .
- آموزش جمع خوانی و فرد خوانی نمازهای یومیه .

- آموزش بقیه سورج‌سی ام قرآن در قالب شعروداستان و نمایشنامه

برای نیمه دوم دوره ابتدایی .

- آموزش قواعد ضروری روخوانی قرآن .

- آموزش خصوصیات خط قرآنی .

فصل سوم : طرح درس و وسایل موردنیاز آموزش قرآن

- چند نمونه طرح درس قرآن براساس زمان و محتوا و نحوه آزمون

شفاهی و کتبی .

- استفاده از رسانه‌های دیداری ، شنیداری در آموزش قرآن .

۱- لوحه و اسلاید

۲- جزوه‌های کمک آموزشی

۳- سرودهای آموزشی

۴- نوارهای قرائت

۵- فیلم‌های ویدئویی : آموزش قواعد قرائت ، مسابقات

قرآن ، قراء مشهور ، داستانهای اقرآن .

منبع اصلی : تالیف خواهد شد

اهداف : پس از گذراندن این درس انتظار می رود دانشجومعلمان :

- ۱- با ابزارهای خوشنویسی روش تراشیدن قلم و کاربرد ابزارها آشنا شوند.
 - ۲- با سیرتکاملی خوشنویسی در ایران و انواع خطوط رایج آشنا شوند.
 - ۳- روشهای عملی آموزش خوشنویسی حروف فارسی و سطر بندی اتصالات و حرفی را بیا موزند.
- سرفصلهای درس : (۵ ساعت)

- ۱- آشنایی با سیرتکامل خوشنویسی در ایران و معرفی انواع خطوط رایج .
- ۲- آموزش اصول و مقدمات کتابت و خوشنویسی در دوره ابتدایی .
(طریقه صحیح نشستن - طریقه درست بدست گرفتن قلم - رعایت نور و جهت آن - طریقه درست گذاشتن کاغذ در مقابل دید) .
- ۳- معرفی وسایل خوشنویسی و آموزش استفاده صحیح از آنها .
- ۴- آموزش عملی روش تراشیدن قلم .
- ۵- آموزش عملی حروف الفبای فارسی و روش تدریس آنها .
(قواعد و حالت های هر حرف باید تک تک آموزش داده شود و دانشجو با ن موظف هستند به صورت عملی روی هر یک از آنها تمرین نمایند ، به طوریکه در آخر ترم حروف الفبای فارسی را بتوانند در حد قابل قبول بنویسند و تدریس نمایند .
- ۶- آموزش کار عملی حداقل دو سطر ساده که از اتصالات و حرفی تشکیل شده باشد .

منابع :

آموزش خوشنویسی برای معلم ، از انتشارات سازمان پژوهش و برنامه ریزی

آموزشی ، کد ۱۰۴۵

اهداف : پس از گذراندن این درس انتظار می رود دانشجومعلمین :

- ۱- در سطر نویسی، اتصالات دو و سه / حرفی مهارت کسب کنند.
- ۲- با روشهای تدریس خوشنویسی آشنا شده و روشهای قدیم و جدید را مقایسه کنند.
- ۳- خط تحریری و روش تدریس آن را بیاموزند.

سرفصلهای درس : (۸ ساعت)

۱- آموزش اصول سطر نویسی

(فاصله بین حروف و کلمات به جای کشیده ها در سطر - اتما م سطر - سوار کردن حروف و کلمات -
توازن سطر) .

۲- آموزش و کار عملی حداقل ۴ سطر که از اتصالات دو حرفی و سه حرفی تشکیل شده باشد .
(این چهار سطر باید از جهت مفردات و همچنین از جهت ترکیب برای دانشجویان تشریح شود به
طوریکه در آخر ترم بتوانند این چهار سطر را در حد قابل قبول بنویسند) .

۳- بررسی روشهای تدریس خوشنویسی ، مقایسه روشهای قدیم و جدید و تشریح و بررسی روشهای
استفاده شده و در کتابهای هنر دوره ابتدایی .

۴- آموزش عملی سرمشق های کتابهای هنر چهارم و پنجم ابتدایی و روش تدریس آنها .

۵- آموزش خط تحریری و کار عملی بر روی سرمشق های تحریری کتابهای فارسی دوره ابتدایی .

منابع :

آموزش خوشنویسی برای معلم ، از انتشارات سازمان پژوهش و برنامه ریزی

ریزی آموزشی .

نام درس: طراحی و نقاشی

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: کارگاهی

پیش نیاز: ندارد

ساعات تدریس: نه ساعت در هفته

هدف: پس از آموزش این درس انتظار می رود دانشجومعلمان با اصول طراحی - نقاشی، شکل سازی، رنگ آمیزی و انواع نقاشی های کودکان آشنا شوند.

سرفصلهای درس: (۵۱ ساعت)

- ۱- شناخت لوازم و ابزارهای طراحی و نقاشی: مداد معمولی - مداد رنگی - ماژیک و مداد شمعی و نگهداری آنها.
- ۲- احیاء ماژیکهای مستعمل و طرز تهیه جوهرهای رنگی برای ماژیک.
- ۳- اصول طراحی برای کودکان، روشهای گام به گام، طراحی تکمیلی، بازیهای آموزشی برای نقاشی.
- ۴- خصوصیات نقاشی کودکان رابطه آن با مهارت و ذهنیت های کودکان.
- ۵- نقاشی خط خطی و اهداف و روشهای اجرایی آن.
- ۶- ادامه نقاشیهای خط خطی به عنوان یک تکنیک در آثار هنری بزرگترها.
- ۷- شکل سازیهای ساده خط خطی (استفاده از انواع خطوط منحنی، راست و شکسته).
- ۸- شکل سازیهای ساده (الفبای نقاشی) طبقه بندی شکل سازیهای ساده.
- ۹- شکل سازیهای ساده مصنوعی.
- ۱۰- شکل سازی با اعداد - طبقه بندی آنها.
- ۱۱- کاربردهای شکل سازی با اعداد و آموزش مفاهیم ریاضی.
- ۱۲- شکل سازیهای ساده هندسی و طبقه بندی آنها.
- ۱۳- شکل سازیهای هندسی و آموزش مفاهیم کاربردی آن.
- ۱۴- شکل سازی با حروف و کلمات - نقاشی خط.
- ۱۵- جملات نیمه مصور و کاربرد آن در کلاسهای مختلف.
- ۱۶- رنگ آمیزی و شناخت رنگهای اصلی - و ترکیبی.
- ۱۷- چندبرنامهرنگ آمیزی با ماژیک - مداد رنگی - مداد شمعی.

۱۸- نقاشی های شطرنجی و کاربردهای مختلف آن در کلاسهای مختلف .

۱۹- نقاشی انگشتی .

۲۰- نقاشی پای تابلو .

۲۱- دیکته نقاشی .

۲۲- نقاشی دسته جمعی .

۲۳- نقاشی آزاد با تعیین موضوع .

منابع :

هدف : پس از آموزش این درس انتظار می رود دانشجومعلمان با :

۱- نقش و اهمیت درس کاردستی در دوره ابتدایی و تاء شیران در پرورش قدرت خلاقه کودکان آشنا شوند .

۲- با انواع کارهای دستی کاغذی ، سنگی ، چوبی و ... آشنا شده در ساختن تعدادی از آنها مهارت کسب نمایند .

سرفصلهای درس : (۵۱ ساعت)

۱- اهمیت کاردستی در دوره ابتدایی .

۲- نقش کارهای دستی در شکل گیری شخصیت دانش آموزان .

۳- تاء شیرکارهای دستی در پرورش خلاقیت ، جایگاه آن در آموزش و بررسی سوابق تاریخی آن .

۴- مصالح کاوشناخت مواد و لوازم آن .

۵- کاربرد مواد و لوازم ابزارشناسی - روش ساخت ابزارهای کار - اصول و تناسبهای زیبایی شناسی .

۶- تا کردن و برشهای کاغذی و ساخت چند نمونه ساده .

۷- ساخت انواع گلهای کاغذی - حیوانات کاغذی - مجموعه های کاغذی موضوعی .

۸- استفاده از خرده ریزهای دورانداختی در کاردستی و شناخت مصالح کار آنها .

۹- ساخت چند نمونه کار عملی با استفاده از ظروف خالی پلاستیکی - کاغذی و مقوایی شیشه های خالی .

۱۰- ساخت و رنگ آمیزی ، رنگ آمیزی کاغذ با روشهای سنتی و امروزی ، روش احیاء کاغذهای باطله و دفاتر مشق و تبدیل آنها به کاغذالوان .

۱۱- کاردستی با کاغذ روزنامه و جلد مجلات و کاغذهای باطله .

۱۲- روش ماسک سازی و مدل سازی های آموزشی برای درس جغرافی - علوم - فارسی و ریاضی .

۱۳- چاپ دستی و تهیه قالبهای مقوایی - لاستیکی - چوبی و اجرای عملی دو نمونه برای هر یک از چاپهای قالب لاستیکی - چوبی و مقوایی .

۱۴- ساخت فوتک وکا ربرد آن .

۱۵- افشانگری و چاپ انگ .

۱۶- شکل ساریهای حجمی با خمیرکاغذورنگ آمیزی آن .

۱۷- شکل ساریهای حجمی با سنگ ، صدف و نقاشی و رنگ آمیزی آنها .

۱۸- شکل سازی با برگهای درختان .

۱۹- شکل سازی با چوب و شاخه درختان ، چوب کبریت نیم سوخته .

۲۰- شکل سازی با پارچه و نخ .

۲۱- شکل سازی با شن و سنگ ریزه ها .

۲۲- شکل سازی با مواد مختلف .

توجه :

در تمام مبرنامه های اجرایی ، دانشجو معلمان ملزم به رعایت صرفه جویی و استفاده از مواد دور انداختنی و تبدیل آنها به اشیای جدید و زیبا هستند و از هرگونه روشهای مصرفی پرهیز نموده و در جهت خودکفایی تشویق شوند .

منبع :

پس از پایان درس انتظار می رود دانشجو معلم :

۱- با اهداف و برنامه ها و ویژگیهای هنر دوره ابتدایی آشنا شود .

۲- در تدریس هنرهای تجسمی پایه های مختلف دوره ابتدایی تسلط کسب نماید .

سرفصلهای درس : (۵۱ ساعت)

۱- آشنایی با اهداف تدریس هنر در مدارس " دوره ابتدایی "

۲- برنامه ریزی آموزش هنری

۳- اثرات تربیتی هنر (سوابق تاریخی)

۴- شناخت ویژگیهای هنر ایران - هنر اسلامی و تاثیر آن در هنر سرزمینهای دیگر

۵- شناخت و بررسی توانائیهای جسمی - ذهنی و مهارت های کودکان

۶- تقسیم هنر ، هنرهای صوتی - هنرهای تصویری ، شعربازیهای کلامی

۷- خصوصیات نقاشیهای کودکان و چگونگی هدایت آن در سنین مختلف

۸- وظایف معلم هنر آگاه در ساعات هنر

۹- هنر بازی - راههای مختلف ایجاد انگیزه - خلاقیت های هنری

۱۰- چگونگی آموزش هنر و ارتباط آن با سایر دروس

۱۱- آموزش دروس از راه هنر ، چندبرنامه عملی

۱۲- روش تدریس هنرهای تجسمی در سال اول و دوم ابتدائی - چندبرنامه اجرایی و

طرح درس ، (حداقل برای هر کلاس ۵ مورد) .

۱۳- روش تدریس هنرهای تجسمی در سال سوم - چندبرنامه اجرایی و طرح درس (حداقل ۵ مورد) .

۱۴- روش تدریس هنرهای تجسمی در سال چهارم و پنجم - چندبرنامه اجرایی و طرح درس

(حداقل برای هر کلاس ۵ مورد)

۱۵- بررسی کتاب های هنر دوره ابتدایی (بخش کار دستی و نقاشی) تهیه طرح درس

مرحله ای برای کار دستی ، تهیه طرح درس آموزش نقاشی حداقل برای هر یک از

کتابها - دو مورد .

۱۶- نمایشگاه هنر و روش برگزاری - نمایشگاه محلی آموزشگاه - منطقه - استان .

۱۷- شیوه‌های ارزشیابی درس هنر (کار دستی و نقاشی)

۱۸- بررسی عملی یکی از هنرهای دستی محلی و سنتی (تحقیق سوابق تاریخی و تحول

بررسی نقوش و شیوه‌های عملی کار به صورت یک پروژه تحقیق حداقل ۲۰ صفحه.)

منابع:

کتاب تعلیم هنر برای معلم، انتشارات سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، کد ۶۰۱۴

کد درس : ۱۸

نام درس : ورزشها و بازیهای دبستانی

تعداد واحد : ۱

نوع واحد : عملی

پیش نیاز : ندارد

اهداف آموزشی : پس از پایان این درس انتظار می رود دانشجومعلمین :

- ۱- با ورزشها و بازیهای مختلف دبستانی آشنا شوند .
- ۲- بتوانند ورزشها و بازیهای دبستانی را به شاگردان آموزش دهند .

سرفصلهای درس : (۳۴ ساعت)

- اهمیت بازی و نقش آن در سنین دوره ابتدایی
- اهداف کلی و اختصاصی بازیها و ورزشهای دبستانی
- نحوه سازماندهی بازیها و ورزشهای دبستانی
- بازیهای دسته جمعی دبستانی (با مشارکت همه بچه ها)
- بازیهای امدادی (تقسیم بچه ها به دو گروه)
- بازیهای درون کلاسی
- حرکات مهارتی (شیرینکاریها)
- حرکات مقاومتی
- حرکات تقلیدی
- فعالیتها و بازیهای باتوپ (مهارتهای پایه باتوپ نظیر پرتاب ها ، پاس دادن و گرفتن ، انواع غلط اندن ، ضربه ها و کنترل ها با پا) .
- بازیهای مهارتی باتوپ (مهارتهای ورزشهای گروهی نظیر والیبال ، بسکتبال ، هندبال و غیره در قالب بازیهای دبستانی) .

منبع :

کتاب بازیهای پرورشی در مدارس از انتشارات اداره کل تربیت بدنی
کتاب بازیهای پرورشی کد ۶۰۰۷ دفتر برنامه ریزی و تالیف کتب درسی

نام درس : روش تدریس ورزش و بازی در دوره ابتدایی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری - عملی

پیش نیاز : کلیات روشها و فنون تدریس - ورزشها و بازیهای دبستانی

ساعات تدریس : سه ساعت در هفته

اهداف آموزشی : پس از پایان این درس انتظار می رود دانشجومعلمین :

۱- نسبت به نقش ، اهمیت ، اهداف و برنامه ریزی درس ورزش و بازی در دوره ابتدایی آگاهی یابند .

۲- تناسب فعالیت های جسمانی با سطح رشد دانش آموزان دوره ابتدایی را درک کرده ، در آموزش آن را رعایت کنند .

۳- با فعالیتها و مهارت های پایه در دوره ابتدایی و اصول حاکم بر یادگیری آنها آشنا شوند .

۴- روشهای کنترل و سازماندهی کلاس و آموزش مهارت ها در دوره ابتدایی را بیاموزند .

۵- در تدریس و ارزشیابی تربیت بدنی در دوره ابتدایی مهارت کسب کنند .

سرفصلهای درس : (۵۱ ساعت)

۱- کلیات

- مفهوم تربیت بدنی ، ضرورت درس تربیت بدنی در دوره ابتدایی

- اهداف تربیت بدنی در دوره ابتدایی :

۱- حفظ شادابی و سلامتی و درک اهمیت سلامتی

۲- پرورش شور و نشاط ناشی از ورزشها و بازیهای دوره دبستانی

۳- توسعه توانائیها و مهارت های بنیادی

۴- توسعه قابلیت های جسمانی در کودکان

۵- پرورش روحیه احترام به قوانین و مقررات ، انضباط فردی و اجتماعی

۶- پرورش روحیه ورزشکاری، همکاری، همکاری گروهی

۲- مروری به روان شناسی رشد و شناخت فعالیت‌های بدنی مناسب کودکان

- ویژگی‌های ابتدایی دوران کودکی (۴ تا ۶ سال) و فعالیت‌های بدنی مناسب
- ویژگی‌های اواسط دوران کودکی (۷ تا ۹ سال) و فعالیت‌های بدنی مناسب
- ویژگی‌های اواخر دوران کودکی (۹ تا ۱۱ سال) و فعالیت‌های بدنی مناسب

۳- اصول یادگیری مهارت‌های حرکتی

- عوامل مؤثر در یادگیری حرکتی :

الف - رشد و آمادگی

ب - علاقه و انگیزه و کاربرد آن

ج - توجه به تفاوت‌های فردی

د- تکرار و تمرین

- نظریه های آموزشی در یادگیری حرکتی

الف - آموزش از کل به جز

ب - آموزش از جز به کل

ج - انتقال یادگیری

۴ - عوامل مؤثر در درس تربیت بدنی (ورزش و بازی) در دوره ابتدایی

۱- مدیر و مسئولیت او

۲- والدین و تأثیر آنها

۳- معلم کارآمد و ویژگی‌های او

۴- زمین بازی ، سالن ورزش و وسایل لازم برای آنها

۵- لباس دانش آموزان در ساعت ورزش

۵- روش‌های کنترل و سازماندهی

- استفاده از علائم

- پرورش روحیه خود انضباطی و انضباط گروهی

- خودداری از تنبیه دسته جمعی بخاطر خطاهای فردی

- تغییر روش یا فعالیت پس از مشاهده آثار خستگی

- مهارت‌های ارتباطی معلم و نقش آنها در کنترل کلاس
- شیوه‌های آرایش در زمین (صفی - دایره‌ای - نیم‌دایره - زیگزاگ - پراکنده)
- روش‌های گروه بندی (باتوجه به سن ، باتوجه به قد ، باتوجه به سطح مهارت)
- ۶- روش‌های آموزش مهارت‌های حرکتی در دوره ، ابتدایی
- روش توضیح و نمایش و اصول مربوط به آن
- روش تمرین و تحلیل و اصول مربوط به آن
- ۷ - برنامه ریزی درس تربیت بدنی (ورزش و بازی) در دوره ، ابتدایی

- انتخاب هدف
- انتخاب فعالیت‌های ورزشی
- طرح برنامه ، سالانه
- طرح برنامه ، روزانه
- میزان اختصاص دادن زمان به هر فعالیت
- برنامه ریزی برای شرکت در مسابقات دوستانه و رسمی
- ۸- اجراء يك جلسه درس
- آماده شدن و حضور و غیاب
- گرم کردن و بدن سازی
- توضیح و نمایش فعالیتها
- تمرین و تحلیل فعالیتها
- بازگشت به حالت اولیه
- معافیتها از شرکت در کلاس تربیت بدنی
- حوادث و اقدامات ایمنی جهت جلوگیری از بروز آنها
- ۹ - ارزشیابی در درس تربیت بدنی (ورزش و بازی) در دوره ، ابتدایی
- اهمیت ارزشیابی
- سنجش و اندازه گیری میزان آمادگی جسمانی
- ارزشیابی از میزان یادگیری مهارت‌های پایه
- اندازه گیری سازگاری اجتماعی (مشاهده ، معلم ، مصاحبه ، گروه سنجی)
- ارزشیابی نیل به هدفها

- جدول رتبه و اصول آن

- نمره دادن و گزارش پیشرفت دانش آموزان

منابع درس : منبع اصلی : تالیف خواهد شد

۱- تربیت بدنی و ورزش در مدارس ، بتول مشرف جوادی - مرکز نشر دانشگاهی

۲- روش تدریس تربیت بدنی در مدارس راهنمایی ، علیرضایان فرد ، انتشارات اداره کل

تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش

۳- طراحی سیستم یادگیری ، روبرت و کیگران - ترجمه نجفی زند ، انتشارات دنیا

۴- روش تدریس تربیت بدنی در مدارس ابتدایی ، ویژه مراکز و دانشسراهای تربیت معلم

دفتر برنامه ریزی و تالیف کتب درسی ، کد ۱۰۲۲

۵- روشهای تدریس تربیت بدنی در داخل کلاس ، ویژه دانش آموزان ابتدایی ، علی محمد

امیر تاش ، اداره کل تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش

منابع خارجی

6- Physical Education for Elementary school children .

Glenn Kirchner, Wm.c.Brown pub.co.

7- Physical Education and Intramural programs.

Daughtrey and Woods, W.B.Sunders co.

نام درس : ادبیات کودکان و نوجوانان

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : ادبیات فارسی و آئین نگارش ۱

هدف :

هدف از درس ادبیات کودکان و نوجوانان در مراکز تربیت معلم رشته آموزش ابتدایی آنست که دانشجو معلم :

- ۱- با ویژگیهای زبان و ادبیات کودکان و انواع آن آشنا شود.
- ۲- با قصه گویی، شعرخوانی، انواع داستانها و حکایتهای کودکان آشنا شده و در آموزش آنها و تهیه مواد آموزشی مربوط به ادبیات کودکان و نوجوانان مهارت کسب نماید.
- ۳- به ادبیات شامل قصه گویی، داستانپردازی، شعرخوانی، کتابخوانی و تهیه مطلب برای کودکان علاقمند شود.

سرفصلهای درس : (۲۴ ساعت)

- ۱- تعریف کودک و نوجوان (از نظر ویژگیهای سنی)
- ۲- تعریف زبان و ادبیات کودکان
- ۳- لزوم شناخت زبان کودکان برای برقرار کردن ارتباط موثر با آنها
- ۴- انواع ادبیات کودکان
- ۵- ادبیات شفاهی و کتبی کودکان
- ۶- شعروپژه کودکان دبستان، ویژگیها و فایده های آن
- ۷- افسانه ها، حکایتهای و بازنمایی آنها
- ۸- ادبیات روستایی کودکان (نمایشنامه، قصه، قصه منظوم)
- ۹- قصه گویی برای کودکان دبستانی

- ۱۰- قصه‌های تصویری و داستانهای مصورکننده‌دار
- ۱۱- شعرخوانی و شیوه‌های آن
- ۱۲- کتابخوانی برای بچه‌ها و عادت دادن آنها به مطالعه
- ۱۳- مجلات ویژه کودکان
- ۱۴- چگونه بچه‌ها را به مطالعه عادت دهیم
- ۱۵- تاء شیرنقاشیهای کتاب بر کودکان دبستانی
- ۱۶- تاء تربرای کودکان

منبع درس :

کتاب ادبیات کودکان و نوجوانان ، تاء لطف مصطفی رحمان دوست ،
 سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی ، کد ۶۰۱۵

نام درس : شناخت کودکان استثنایی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : روان شناسی عمومی

ساعات تدریس : دوساعت در هفته

هدف :

دانشجومعلمان رشته آموزش ابتدایی پس از گذراندن این درس با ویژگیهای کودکان استثنایی آشنا شده و ضمن برخورداری از اطلاعات لازم جهت شناسایی کودکان استثنایی، بتوانند آنها را به موقع جهت تشخیص نهایی نوع اختلال و آموزش مناسب به مراکز ذیصلاح معرفی نمایند.

سرفصلهای درس : (۳۴ ساعت)

فصل اول : کلیات

- ۱-۱- تعریف کودکان استثنایی
- ۱-۲- تاریخچه آموزش و پرورش کودکان استثنایی
- ۱-۳- طبقه بندی کودکان استثنایی (آمار یونسکو)
- ۱-۴- هدفهای آموزش و پرورش کودکان استثنایی

فصل دوم : شناخت کودکان عقب مانده ذهنی

- ۲-۱- تعریف عقب ماندگی ذهنی
- ۲-۲- طبقه بندی کودکان عقب مانده ذهنی
- ۲-۳- صفات مشترک کودکان عقب مانده ذهنی

فصل سوم : اختلالات یادگیری

- ۳-۱- تعریف اختلال یادگیری
- ۳-۲- صفات مشترک کودکان دارای اختلال یادگیری
- ۳-۳- انواع اختلال یادگیری
- ۳-۴- وجوه افتراق عقب ماندگی ذهنی و اختلال یادگیری

فصل چهارم : شناخت کودکان ناشنوا

- ۴-۱- تعریف ناشنوایی
- ۴-۲- طبقه بندی ناشنوایان
- ۴-۳- راههای شناسائی اختلال شنوایی درکلاس

فصل پنجم : شناخت کودکان نابینا و نیمه بینا

- ۵-۱- تعریف نابینایی
- ۵-۲- طبقه بندی کودکان با اختلال بینایی
- ۵-۳- راههای شناسائی دانش آموزان با اختلال بینایی درکلاس
- ۵-۴- نکاتی که بایستی در رابطه با کودکان با اختلال بینایی رعایت کرد...

فصل ششم : فلج مغزی

- ۶-۱- تعریف فلج مغزی
- ۶-۲- انواع فلج مغزی
- ۶-۳- فلج مغزی و عقب ماندگی ذهنی

فصل هفتم : اختلالات گویائی

۷-۱- تعریف اختلالات گویائی

۷-۲- انواع اختلالات گویائی

۷-۲-۱- لکنت زبان (علل ، انواع ، روشهای برخورد با لکنتی ها)

فصل هشتم : شناخت کودکان با اختلال رفتاری

۸-۱- تعریف اختلال رفتاری

۸-۲- انواع اختلال رفتاری

۸-۳- ملاکهای تشخیص اختلال رفتاری (پیش‌آیندها ، پس‌آیندها ،
تکرار ، فراوانی ، شدت ، تداوم ، شرایط سنی با ذکر یک نمونه)

فصل نهم : شناخت کودکان تیزهوش

۹-۱- تعریف تیزهوشی

۹-۲- صفات کودکان تیزهوش (جسمانی ، روانی ، تحصیلی و...)

فصل دهم : جامعه و کودکان استثنائی

۱۰-۱- طرز تلقی جامعه نسبت به کودکان استثنائی

۱۰-۲- راههای اصلاح تلقی نادرست جامعه

۱۰-۲-۱- نقش رسانه‌های گروهی

۱۰-۲-۲- مقررات اجتماعی و اجرایی

۱۰-۲-۳- نقش مدرسه و آموزش رسمی

۱۰-۲-۴- نقش والدین

۱۰-۲-۵- تأکید بر تواناییهای کودکان استثنائی

۳-۱- وظایف نهادهای دست اندرکار :

۳-۱-۱- سازمان بهزیستی

۳-۱-۲- بهداشت و درمان

۳-۱-۳- آموزش و پرورش

منابع اصلی :

۱- شناخت کودکان استثنایی تاء لیف غلامعلی افروز ، از انتشارات

سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی کد ۶۰۱۴

۲- آشنایی با ویژگیها و مسائل کودکان استثنایی ، از انتشارات

سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی کد ۹۰۰۱

سایر منابع :

۱- دکتر ابراهیم هاشمی ، روانشناسی کودکان نابهنجار ، عقب ماندگیهای ذهنی ،

تهران ، انتشارات دانشسرای عالی .

۲- نانسی .ام . رابینسون (ترجمه : فرهاد مهر) ، کودک عقب مانده ذهنی ، مشهد ،

آستان قدس رضوی ۱۳۶۶ .

۳- هادی سلیمی اشکوری ، سمپوزیوم عقب ماندگی ذهنی ، تهران ، انتشارات علمی و

فرهنگی ۱۳۶۶ .

۴- هارلی راجر (ترجمه ، نصرت ... پورالکاری) ، فکرو کم هوشی و رابطه آنها ،

تبریز ، انتشارات ذوقی ۱۳۶۲ .

۵- حبیب آقا محسنی-پیشگیری از عقب ماندگیهای ذهنی و شیوه های توانبخشی

تهران انتشارات مظاهری ۱۳۶۵ .

۶- دکتر افروز ، کودکان عقب مانده ذهنی ، تهران ، دانشگاه تهران .

۷- هادی سلیمی اشکوری ، عقب ماندگی ذهنی ، تشخیص و درمان دارویی و آموزش

و پیشگیری ، تهران ، انتشارات آشنا ۱۳۵۵ .

۸- مختار ملک پور ، بهداشت خانواده کودکان عقب مانده ذهنی ، تهران ، جهاد

دانشگاهی .

۹- عباس داوورمنش ، آموزش و توانبخشی کودکان معلول ذهنی ، تهران .

کد درس : ۲۴

نام درس : سازمان و اداره - امور مدارس

تعداد واحد : ۱

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : ندارد

هدف : پس از پایان این درس انتظار می رود دانشجو معلمان با سازمان اداری آموزش و پرورش ایران، سازمان و مقررات و شیوه های اداره مدارس و همچنین وظایف عمده مدیران و سایر کارکنان به ویژه در - دوره - ابتدایی آشنا شوند.

سرفصل های درس :

۱- کلیاتی درباره سازمان آموزش و پرورش

- تعریف و ضرورت ایجاد سازمان

- انواع سازمانها و اهمیت سازمانهای آموزش و پرورش

۲- سازمان و تشکیلات اداری آموزش و پرورش ایران

- سازمان آموزش و پرورش در ایران قبل و بعد از اسلام تا انقلاب مشروطیت (به اختصار)

- سازمان آموزش و پرورش از آغاز مشروطیت و چگونگی توسعه اداره آموزش و پرورش (به اختصار)

- سازمان کنونی آموزش و پرورش ایران

الف : اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش

ب : سازمان مرکزی و نمودار تشکیلاتی وزارت آموزش و پرورش

ج : سازمان اداری آموزش و پرورش در استان و شهرستان

د : سازمانهای دیگری که در آموزش و پرورش کشور موثرند (به اختصار)

۳- ساختار آموزشی و سازمان مقاطع مرتبط با دوره ابتدایی

- تاریخچه مختصر ساختار آموزشی و تغییرات آن

- سازمان و اداره کودکانها

- سازمان و اداره مدارس ابتدایی

۴- کلیاتی درباره قوانین ، مقررات و مکاتبات اداری

- پاره ای از قوانین مهم آموزش و پرورش ایران نظیر قانون تعلیمات اجباری ، قانون تربیت

معلم و ...

- پاره ای از آیین نامه ها و مقررات مدارس به ویژه در دوره ابتدایی نظیر آیین نامه امتحانات ،

انضباطی و ...

- پاره ای از مقررات اداری و استخدامی معلمان

- مکاتبات اداری و امور دفتری در مدارس (به اختصار)

منابع درس : مدیریت در آموزش و پرورش : تالیف احمد صافی ، انتشارات سازمان پژوهش و برنامه

ریزی آموزشی .

مدیریت و برنامه ریزی در آموزش و پرورش تالیف احمد صافی انتشارات اداره کل ضمن خدمت .

تاریخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۳

شماره ۷۲/۲۶۴۹

پیوست

بسم الله

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی

حداقل و حداکثر واحدهای درسی درمقاطع مختلف آموزش عالی
(مصوبات جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ مورخ ۱۳۷۲/۱۰/۲۵ و ۱۳۷۲/۱۱/۹)
شورای عالی برنامه ریزی

شورای عالی برنامه ریزی به پیشنهاد گروههای برنامه ریزی و براساس بازنگری روی برنامههای آموزشی، حذف دروس ناموفق و واحدهای غیرضرور و ادغام شاخهها در بعضی از رشتههای تحصیلی، حداقل و حداکثر واحدهای درسی مقاطع مختلف آموزش عالی را به شرح زیر تصویب کرد این مصوبات از تاریخ تصویب قابل اجرا است و به موجب آن مصوبات قبلی لغو میگردد.

۱- دورههای کاردانی حداقل ۶۲ و حداکثر ۷۲ واحد

۲- دورههای کارشناسی حداقل ۱۳۰ واحد و حداکثر ۱۳۵ واحد (برای رشتههای مختلف فنی و مهندسی حداکثر ۱۴۰ واحد)

۳- دورههای کارشناسی ناپیوسته حداقل ۶۵ و حداکثر ۷۰ واحد

۴- دورههای کارشناسی ارشد ناپیوسته حداقل ۲۸ و حداکثر ۳۲ واحد (که از این تعداد ۴ تا ۱۰ واحد اختصاص به پایان نامه دارد).

۵- دورههای کارشناسی ارشد پیوسته حداقل ۱۷۲ و حداکثر ۱۸۲ واحد

۶- دورههای دکتری Ph. D. حداقل ۴۲ و حداکثر ۵۰ واحد (که از این تعداد ۱۶ تا ۳۰ واحد میتواند اختصاص به رساله داشته باشد).

در این صورت:

الف: گروههای برنامه ریزی موظف اند کلیه برنامههای مصوب رشتههای مربوط به خود را بررسی کرده و با حذف واحدهای غیر ضرور، سقف واحدها را درمقاطع مختلف تحصیلی به سطح تعیین شده فوق کاهش دهند.

ب: این تقلیل واحدها و برنامههای جدید برای دانشجویان ورودی سالهای تحصیلی ۱۳۷۳-۷۴ و بعد از آن قابل اجرا است.

ج: دانشجویان ورودی قبل از ۱۳۷۳ نیز میتوانند وضعیت تحصیلی خود را با برنامه جدید تطبیق دهند، در این صورت تطبیق واحدها و دروس با برنامههای جدید حسب مورد برعهده شورای آموزشی گروه یا کمیته تحصیلات تکمیلی مؤسسه ذیربط است.

رای شماره جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی درخصوص تقلیل واحدهای درسی درمقاطع مختلف تحصیلی صحیح است به هرگاه اجرا گذارده شود.

دکتر سید محمد رضا هاشمی گلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی
معاونت محترم وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
و رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی
خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرمائید.

سید محمد کاظم ناشینی

مدیر شورای عالی برنامه ریزی

۲۱۹

تاریخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۵

شماره ۱۱۳/۲۶۶۳

بسم الله

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی

دستورالعمل اجرایی موضوع کاهش سقف واحدهای درسی
دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد
مصوب جلسه ۲۹۳ شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۳

- ۱- گروه‌های برنامه ریزی موظفند حداکثر ظرف مدت ۶ ماه برنامه‌های مصوب مربوط به خود را بازنگری کرده و سقف واحدها را تا حد مجاز کاهش دهند.
- ۲- برنامه‌های اصلاح شده از تاریخ ابلاغ، برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند لازم الاجرا است.
- ۳- دانشجویان شاغل به تحصیل می‌توانند براساس سقف تعیین شده در برنامه جدید، به تشخیص گروه آموزشی مؤسسه ذی ربط و با رعایت شرایط زیر فارغ التحصیل شوند:
 - ۳-۱: واحدهای درسی الزامی دوره را اعم از عمومی، پایه، اصلی و تخصصی تا سقف مجاز در برنامه جدید، گذرانده باشند.
 - ۳-۲: برای رشته‌هایی که هنوز برنامه جدید آنها ابلاغ نشده است، سقف واحدهای دوره کارشناسی برای رشته‌های فنی و مهندسی ۱۴۰ واحد و برای سایر رشته‌ها ۱۲۵ واحد و برای دوره کارشناسی ارشد ۲۲ واحد است.
 - ۳-۳: آن دسته از دانشجویانی که در شمول بند ۳-۱ قرار نمی‌گیرند یعنی تعداد واحدهای گذرانده شده آنها کمتر از حد مجاز است، می‌توانند از نیمسال تحصیلی بعد کمبود واحدهای درسی خود را تا سقف تعیین شده برابر برنامه جدید بگذرانند، در این صورت:
 - الف: کلیه واحدهای گذرانده شده قبلی دانشجویان، حتی اگر در برنامه جدید حذف شده باشد، پذیرفته می‌شود.
 - ب: در سبانی که در برنامه جدید با تعداد واحد کمتر یا بیشتر عرضه شده‌اند و دانشجویان در سبها را قبلاً گذرانده است، براساس همان تعداد واحد گذرانده شده از وی پذیرفته می‌شود و نیازی به گذراندن واحدهای اضافی برای آن دروس را ندارد.
 - ج: گذراندن در سبانی از برنامه قدیم که در برنامه جدید حذف شده است، برای دانشجویانی که آن درس را نگذرانده‌اند الزامی نیست.
 - د: برای فراغت از تحصیل در دوره‌های کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی ارشد پیوسته گذراندن کلیه دروس عمومی (مصوب جلسه ۲۸۲ مورخ ۱۳۷۲/۶/۲۵ شورای عالی برنامه ریزی) الزامی است.

مورخ جلسه ۲۹۳ شورای عالی برنامه ریزی، مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۳ در مورد دستورالعمل اجرایی کاهش سقف واحدهای درسی دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد صحیح است جهت اجرا ابلاغ شود.

دکتر سید محمد رضا جاشمی کلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم وزارت فرهنگ و آموزش عالی و

معاونت محترم آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و
رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی

خواهشمند است دستور فرمایید به واحدهای مجری ابلاغ نمایند.

سید محمد کاظم ناشینی

معاونت محترم شورای عالی برنامه ریزی